Rok IV. Wilno — Maj — 1933 Nr. 5.

SPRAWY NAUCZYCIELSKIE

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM ORGANIZACYJNYM, PEDAGOGICZNO-DYDAKTYCZNYM ORAZ SPOŁECZNO-OŚWIATOWYM

ORGAN ZARZĄDU WILEŃSKIEGO OKRĘGU ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Redakcja i Administracja: Wilno, ul. 3 maja 13 m. 7. — Tel. 1476. P. K. O. 81.300.

Senator Rzeczypospolitej Kol. Stanisław Nowak
Prezes Zarządu Głównego Związku Naucz. Pol.

X. Doroczny Walny Zjazd Delegatów Ognisk Z. N. Pol. Okręgu Wileńskiego w maju 1932 r.

Poseł na Sejm Rzplitej kol. Stanisław Dobosz,
Przewodniczący Okręgu Wileńskiego Z. N. P.

U progu drugiego dziesięciolecia.

Zeszłorocznem Zgromadzeniem Okręgowem zamknęliśmy dziesięcioletni okres pracy organizacyjnej Związku na naszych terenach. Przebieg jubileuszowego zgromadzenia oraz uroczystej akademji, na której został podsumowany nasz dorobek organizacyjny w pierwszem dziesięcioleciu utwierdził nas w przekonaniu, że zadania włożone na nas spełniliśmy.

Przekonanie to dodało nam zapału i nowych sił do pracy, do której stanęliśmy w roku sprawozdawczym więcej doświadczeni i zaprawieni w zmaganiach o prawa szkoły, nauczyciela i naszej Organizacji. Praca nasza szła w 5-ciu zasadniczych kierunkach: 1) Pomocy kol. kol. w uzupełnieniu wiedzy, przez urządzanie kursów i udzielanie wskazówek dotyczących pracy samokształceniowej; 2) Pracy społeczno-oświatowej. Zaznajomienia kolegów (żanek) z nowemi kierunkami tej pracy i dostosowywania ich do naszych terenów; 3) Obrony praw zawo-

dowych i służbowych nauczyciela; 4) Pomocy materjalnej w postaci pośrednictwa w zakupach towarów, niesienia pomocy zredukowanym, udzielania zapomóg i pożyczek; 5) Usprawnienia i rozwoju Organizacji.

Nie będziemy uzasadniali i rozwijali poszczególnych kierunków pracy, ponieważ znajdą to koledzy (żanki) w innem miejscu sprawozdania.

Sporo czasu poświęciliśmy zagadnieniom dotyczącym samorządu terytorjalnego i współpracy z nim nauczycielstwa. Wychodzimy bowiem z założenia, że wówczas dadzą się usunąć wszelkie tarcia pomiędzy samorządem a nauczycielstwem, gdy wejdziemy w skład reprezentacyj samorządowych, zapoznamy się bezpośrednio z pracami i zadaniami samorządów, jak również zaznajomimy przedstawicieli ludności z celami i potrzebami szkoły.

Pogarszające się stale warunki pracy nauczyciela, wskutek trudności gospodarczych państwa i zbyt rygorystyczne podejście niejednokrotnie do oceny tej pracy spowodowało, że w tym roku koleżanki i koledzy częściej szukali pomocy Organizacji w swych sprawach zawodowych i służbowych niż miało to miejsce w ubiegłych latach. Wskutek tego obrona praw zawodowych i służbowych pochłonęła nam dużo czasu i wysiłków. Zdawaliśmy sobie dokładnie sprawę z tego, że te zagadnienia mają decydujący wpływ na dalsze kształtowanie się warunków życia nauczyciela, a równocześnie mieliśmy zawsze na względzie dobro szkoły.

Rozbudowaliśmy i usprawniliśmy naszą Organizację, tworząc cały szereg nowych placówek, sekcyj i agend związkowych.

Wysiłki nasze i rezultaty odźwierciadla niniejsze sprawozdanie, z którem stajemy przed Wami na XI-tem Zgromadzeniu Okręgowem w Wilnie.

Oddając je do Waszych rąk, prosimy o dokładne zaznajomienie się z niem i rzeczową krytykę naszych poczynań.

Porządek dzienny

XI Zgromadzenia Okręgowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie.

I-szy dzień obrad — 12 maja 1933 r. godz. 12.

1) Otwarcie Zgromadzenia.
   a) zagajenie,
   b) powitania.

2) „Nowe programy szkolne“ — referat — wygłosi delegat Zarządu Głównego Z. N. P.

3) Dyskusja.

4) Wybory Komisyj:

a) matki,

b) wnioskowej,

c) weryfikacyjnej.

Wieczorem o godz. 20-ej teatr.

II-gi dzień obrad — 13 maja 1933 r. godz. 8.30.

1) „Nowe kierunki w pracy społeczno-oświatowej Z. N. P.“ — referat — wygłosi delegat Wydziału Społeczno-Oświatowego Zarządu Głównego Z. N. P.

2) Dyskusja.

3) „Stanowisko Związku wobec bieżących zagadnień zawodowych“ — referat — wygłosi przedstawiciel Zarządu Głównego Z. N. P.

4) Dyskusja.

Przerwa obiadowa.

1) Sprawozdanie z działalności Zarządu Okręgu Wileńskiego Z. N. P. za rok 1932.

2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

3) Dyskusja.

4) Uchwalenie preliminarza budżetowego na rok 1933.

Wieczorem zabawa taneczna.

III-ci dzień obrad — 14 maja 1933 r.

1) Obrady Komisyj — godzina 10-ta.

Obrady plenarne — godzina 14-ta.

2) Sprawozdanie Komisji Matki i wybory

a) Zarządu Okręgu,

b) Sądu Honorowego,

c) Komisji Rewizyjnej.

3) Sprawozdanie Komisji Weryfikacyjnej i wnioskowej.

4) Uchwalenie wniosków.

5) Zamknięcie Zgromadzenia.

Obrady odbędą się w gmachu Uniwersytetu Stefana Batorego w sali Śniadeckich.

Ogniska winny zgłosić do Oddziałów Powiatowych nazwiska delegatów, Oddziały zaś sporządzą wykazy delegatów i doręczą w terminie do 5 maja p. p. Inspektorom szkolnym w celu uzyskania urlopów.

Delegaci przywiozą ze sobą listy uwierzytelniające: wzór listu został podany w Nr. 4, strona 150 „Spraw Nauczycielskich".

Delegat nieposiadający listu uwierzytelniającego i niezgłoszony w terminie do Okręgu i Oddziału Pow. Z. N. P. nie będzie mógł korzystać z prawa przemawiania i głosowania.

Bezpłatne noclegi są zapewnione dla:

a) Delegatów Ognisk.

b) Prezydjów Oddziałów Powiatowych.

c) Członków Zarządu Okręgu, Komisji Rewizyjnej, Sądu Honorowego.

Po karty noclegowe należy się zgłaszać do kancelarji Zarządu Okręgu w Wilnie ul. 3-go Maja 13 m. 7.

Koledzy (żanki), którzy (e) będą zmuszeni przyjechać pociągiem z 11-go na 12-go maja w nocy otrzymają karty noclegowe na dworcu. W poczekalni klasy II-giej będzie oczekiwał delegat Zarządu Okręgu z opaską na rękawie.

Każdy uczestnik Zjazdu winien przywieźć ze sobą niniejszy numer „Spraw Nauczycielskich".

Wydział Wykonawczy Okręgu Z. N. P. w Wilnie.
Siedzą od lewej: kol. kol. Radziwanowski Leon, Łyszczarczyk Leon, Dobosz Stanisław, Jaworski Zygmunt, Chmielewski Aleksander
Stoją: kol. kol. Tracz Ferdynand, Aluchna Edward, Hodiw Grzegorz, Stubiedo Edward, Antoszczuk Stanisław, Muraszko Stanisław.

Sprawozdanie z działalności Okręgu Wileńskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego za rok 1932.

I. Skład Zarządu Okręgu Wileńskiego Związku Naucz. Polskiego:

Wydział Wykonawczy:

Dobosz Stanisław — przewodniczący;
Jaworski Zygmunt — wiceprzewodniczący;
Chmielewski Aleksander — sekretarz;
Hodiw Grzegorz — zastępca sekretarza;
Radziwanowski Leon — skarbnik;
Muraszko Stanisław — zastępca skarbnika.

Członkowie.

Aluchna Edward;
Antoszczuk Stanisław;
Godecki Stanisław;
Kappowa Halina;
Królikowski Eugenjusz;
Łyszczarczyk Leon;
Stubiedo Edward;
Tracz Ferdynand.

Członkowie Zarządu Okręgu Wil. Z. N. P.

Balcerak Eugenjusz — Postawy;
Dracz Jan — Lida;
Girul Stanisław — Baranowicze;
Jaroszewicz Wiktor — Wilejka;
Kopciński Zdzisław — Dzisna;
Koneczny Jan — Oszmiana;
Lisek Stefan — Słonim;
Marcinowski Antoni — Nowogródek;
Niewiadomski Jan — Mołodeczno;
Rapacki Gustaw — Szczuczyn;
Smoter Józef — Wilno-Troki;
Szewczyk Wincenty — Stołpce;
Tyszkowski Tadeusz — Wołożyn;
Wójcik Józef — Święciany;
Zaleski Bronisław — Brasław.

II. Komisja Kontrolująca:

Członkowie:

Latoszek Władysław — przewodniczący — Wilno.
Milenkiewicz Józef — Brasław.
Zastępcy:
Stanek Jan — Nowogródek.
Lipiec Wojciech — Postawy.

III. Sąd Honorowy.

Członkowie:

Steynowa Wanda — Wilno.
Piwowar Józef — Wilno.
Michniewski Mieczysław — Lida.
Puszko Stanisław — Postawy.
Małachowski Leon — Święciany.
Zastępcy:
Maciejowski Władysław — Głębokie.
Olszewski Wit — Mołodeczno.
Baran Piotr — Wil.-Trocki.

Prace Wydziału Wykonawczego.

W czasie swojej kadencji Zarząd odbył 4 plenarne posiedzenia, i Wydział Wykonawczy 10 posiedzeń. Obradowano nad następującemi sprawami:

1) Wykonanie uchwał X-go Zgromadzenia Okr. Z. N. P.
2) Plan pracy na terenie Okręgu.
3) Reorganizacja Komisyj oraz organizacja sekcyj przy Komisjach.
4) Program prac poszczególnych Komisyj.
5) Zjazdy Powiatowe.
6) Sprawy finansowo-gospodarcze.
7) Sprawy społeczno-oświatowe.
8) Podniesienie poziomu pisma Okręgu „Spraw Naucz.“.
9) Redakcja i Administracja „Spraw Naucz.“.
10) Realizacja nowego ustroju szkolnictwa.
11) Organizacja stałego fund. zapomogowego Okr. Wil. Z. N. P.
12) Obchód dziesięciolecia Z. N. P.
13) Organizacja akademji w związku z Walnym Zjazdem Okr. Z. N. P.

14) Organizacja X-go Zgromadzenia Okręgowego.
15) Organizacja kursów dla naucz.
16) Stosunek Związku do Władz Szkolnych.
17) Stosunek Związku do Organizacyj społecznych.
18) Lustracja Oddziałów Powiatowych.
19) Akcja pomocy bezrobotnym.
20) Przyjęcie do Okręgu Wil. nowoprzydzielonych powiatów.
21) Organizacja wczasów nauczycielskich.

Ze względu na ciężkie warunki gospodarcze państwa, które niejednokrotnie paraliżowały nasze poczynania, Zarząd czynił wszelkie starania, aby nietylko utrzymać w toku rozpoczętą pracę w latach poprzednich, lecz dążył do podniesienia jej poziomu na każdym odcinku życia organizacyjnego, a tem samem musiał być w ścisłym kontakcie ze swojemi komórkami organizacyjnemi.

Zarząd Okręgu realizował pracę przez następujące Komisje:

1) Społeczno-Oświatową z Sekcjami:
   a) regjonalno-krajoznawczą,
   b) samorządową,
   c) pracy świetlicowej,
   d) wczasów nauczycielskich.
2) Pedagogiczną.
3) Nauczycieli Szkół Średnich.
4) Porad i obrony prawnej.
5) Organizacyjno-lustratorską.
6) Prasową.
7) Wycieczkową (zreorg. na Sekcję Wczasów).

X. Zgromadzenie Okręgowe.

Dziesiąte Zgromadzenie miało dla tut. Okręgu wielkie znaczenie, gdyż było momentem, w którym Okręg robił obrachunek dorobku przeszłego okresu, zamykając dziesięciolecie swojej pracy. Zgromadzenie odbyło się jak rok rocznie w sali Śniadeckich Uniwersytetu Stefana Batorego.

Obrady X. Zgromadzenia miały przebieg, który poniżej podajemy.

Zgromadzenie otworzył prezes Okręgu kol. St. Dobosz, witając równocześnie przybyłych gości, przedstawicieli władz państwowych z p. Wojewodą Z. Beczkowiczem i z p. Kuratorem Kaz. Szelągowskim na czele, J. M. Rektora U. S. B. Al. Januszkiewicza oraz przedstawi-

cieli instytucyj społecznych, jak też przedstawiciela władz Związkowych w osobie kol. posła Smulikowskiego Juljana.

Po zagajeniu witali zebranych p. Wojewoda Wileński, jako przedstawiciel Rządu oraz p. Kurator w imieniu swojem własnem i w imieniu pracowników Kuratorjum. W przemówieniu swem p. Kurator podkreślił, iż mimo to, że Państwo nasze wraz z całym światem przechodzi ciężki kryzys gospodarczy to przyznać trzeba, iż wbrew wielkim trudnościom nauczycielstwo w pracy szkolnej osiągnęło olbrzymie wyniki. Wielkie zasługi w wyrobieniu tego stanowiska, odegrał Związek Naucz. Polskiego przez stworzenie zdrowej, właściwej opinji szerokich mas nauczycielskich. Dalej stwierdził p. Kurator, że zdaje sobie sprawę, że rok przyszły i lata następne nie będą łatwiejsze, gdyż czeka nauczycielstwo realizowanie wytycznych nowego ustroju szkolnego. Jest jednak głęboko przekonany, że jeżeli wszyscy pracownicy, jak są połączeni jednem wspólnem umiłowaniem szkoły — tak muszą być połączeni atmosferą wzajemnej ufności i szacunku do siebie. Sądzi, że atmosfera ta będzie ważną dla ułatwienia pracy i osiągnięcia odpowiednich rezultatów. W tem przekonaniu składa Zgromadzeniu jaknajserdeczniejsze życzenie owocnych wyników obrad.

Po zagajeniu i przemówieniach powitalnych kol. Smulikowski, przedstawiciel Zarządu Głównego wygłosił referat na temat — „Nowy ustrój szkolny".

W drugim dniu obrad zostały wygłoszone nast. referaty: „Aktualne zagadnienia zawodowe" przez sekretarza Wydz. Wykonawcz. Zarządu Głównego kol. Machowskiego; i „Życie Związkowe" przez czł. Wydziału Wyk. Zarządu Okręgu kol. L. Łyszczarczyka. Na tematy wygłoszonych referatów wywiązała się obszerna dyskusja, która trwała kilka godzin.

Po południu tego samego dnia zostały złożone sprawozdania: z działalności Zarządu Okręgu za rok 1931 i Komisji Rewizyjnej.

Przedłożony Zgromadzeniu wniosek Kom. Rew. o udzielenie absolutorjum Zarządowi przyjęto przez aklamację.

W trzecim dniu przystąpiono do sprawozdań Komisji Matki, Komisji Weryfikacyjnej i Komisji Wnioskowej, w końcu przystąpiono do wyboru władz Okręgu, których skład podajemy na wstępie sprawozdania. Po ogłoszeniu wyników wyborów zabrał głos przewodniczący Zjazdu kol. Dobosz, zamykając Zgromadzenie i równocześnie dziękując gościom jak też i Delegatom Ognisk za uczestniczenie w obradach.

Uroczysta Akademja.

Na zakończenie pierwszego dnia Zjazdu odbyła się w sali Śniadeckich U. S. B. uroczysta Akademja związkowa, którą zagaił w obecności przedstawicieli władz oraz niemalże wszystkich instytucyj i organizacyj wileńskich Prezes Okręgu Poseł Stanisław Dobosz.

Na całość Akademji transmitowanej przez Radjostację Wileńską złożył się referat okolicznościowy z okazji 10-cio lecia Związku na ziemiach północno-wschodnich kolegi Edw. Stubiedy, deklamacje i produkcje okręgowego chóru nauczycielskiego łącznie z chórami Wyższego i Państwowego Kursu Nauczycielskiego pod dyrekcją p. Bronisławy Gawrońskiej.

Zarówno przemówienia kol. kol. Dobosza i Stubiedy, jak i każdy z poszczególnych punktów programu wokalnego Akademji, audytorjum przyjmowało niemilknącą burzą oklasków, wyrażając w ten sposób swe uznanie dla prac Związku dokonanych w pierwszem dziesięcioleciu.

Główną atrakcją tego historycznego w dziejach naszego Związku wieczoru były piosenki regjonalne w wykonaniu wymienionych chórów.

Z okazji tej tak świetnie udanej Akademji związkowej, niech nam tutaj wolno będzie odwołać się do opinji jej uczestników, odźwierciadlonej następnie w prasie, a najdobitniej wyrażonej w drukowanej relacji „Kurjera Wileńskiego" z dnia 7 maja 1932 r. pisarki regjonalnej p. Heleny Romer-Ochenkowskiej, która temi oto słowy streściła swe wrażenia:

„Słuchając tych melodyj, tak bliskich sercu i pamięci każdego z nas, którzyśmy wyrośli kołysani temi śpiewami w dzieciństwie, czy to przez proste piastunki, czy to słuchając w dali letniego wieczoru powracających dziewcząt od sianokosu czy żniwa, zapamiętując się w te rozciągłe, do nieskończoności wyciągające zda się duszę z człowieka, tęskne nuty, czuło się ile w tem jest uczucia, ile wieków niedoli, rezygnacji, ukojenia melodją... I żal ogarniał, że tak to jest dotąd lekceważone, zapomniane, że takiego chóru nie pokazano na Zjeździe Krajoznawczym w Warszawie, gdzieby brzmiał tak różnie od innych, jak różni my jesteśmy, z tym ludem zżyci i wiele od niego nieświadomie przyjmujący, zwłaszcza za dni młodości".

Ten miły dla ucha związkowca rezonans na marginesie naszej największej jak dotąd uroczystości związkowej wskazuje na właściwe nastawienie pracy społecznej Organizacji i jest pierwszorzędnej wagi dokumentem, iż my związkowcy jesteśmy powołanymi strażnikami dóbr duchowych ludu kresowego i że nie w czyich innych rękach, a naszych, spoczywa ster pracy dla dobra ludności, kraju i państwa.

Przemawia przez nas szczera radość i duma, że nietylko w czynach swoich lecz i w pieśni jesteśmy wyrazicielami najistotniejszych potrzeb ludu kresowego.

Sprawozdanie z wykonania uchwał X Zgromadzenia Okręgowego.

Uchwały X Zgromadzenia Okręgowego zostały szczegółowo podane w Nr. 6 z roku 1932 „Spraw Nauczycielskich". Pomimo usilnych dążeń Zarządu Okręgu do zrealizowania wszystkich uchwał, osiągnąć się tego nie udało z przyczyn od nas niezależnych. Uchwały dotyczące zagadnień ogólnych przekazaliśmy Zarządowi Głównemu, zaś uchwały odnoszące się do naszego terenu zrealizowaliśmy sami.

UCHWAŁY ZREALIZOWANE WE WŁASNYM ZAKRESIE.

1) Umieszczono preliminarz budżetowy na rok 1933 w numerze sprawozdawczym „Spraw Nauczycielskich".

2) Komisja Higjeny i Wychowania Fizycznego przy Zarządzie Okręgu jest w stadjum organizacji.

3) Czysty zysk za 1931 r. w sumie 572 zł. 57 gr. przeznaczono na fundusz zasobowy Okręgu.

4) Przerwano z dniem 31 maja 1932 r. płacenie 1 zł. składki na zredukowanych kol. kol.

5) Udzielono zapomóg do 31 sierpnia 1932 r. zredukowanym z funduszu posiadanego.

6) Uruchomiono z dniem 1 stycznia 1933 r. z pozostałego funduszu stały fundusz zapomogowy, z którego korzystają chorzy koledzy (żanki) przebywający w sanatorjach i szpitalach oraz inni znajdujący się w wyjątkowo cieżkiej sytuacji materjalnej.

7) Zasilono fundusz zapomogowy przez wpłacenie w dniu 1-go stycznia 1-złotego od członka.

UCHWAŁY PRZEKAZANE ZARZĄDOWI GŁÓWNEMU:

1) Domagającą się oparcia szkoły średniej na 7-klasowej szkole powszechnej.

2) Domagającą się energicznej interwencji u odpowiednich czynników przeciw zamierzonemu podporządkowaniu władz szkolnych władzom administracyjnym.

3) W sprawie zaliczenia do emerytury czasu pracy w samorządzie terytorjalnym.

4) Przesunięcia ćwiczeń wojskowych dla nauczycieli na początek wakacyj.

5) Domagającą się zmiany ustawy emerytalnej.

6) Szybkiego uskutecznienia wypłat emerytalnych.

7) Domagającą się wypłacenia dodatku mieszkaniowego przez kasy skarbowe.

8) Nierozdzielania małżeństw nauczycielskich wskutek przeniesienia żony lub męża.

9) Organizowania przez państwo kursów społeczno-oświatowych.

10) Otrzymywania przez szkoły bezpłatnie Dziennika Urzędowego Min. W. R. i O. P.

11) Domagającą się zorganizowania racjonalnej pomocy lekarskiej i zniżek przy nabywaniu lekarstw.

12) Zorganizowana przy Zarządzie Głównym Kasy Samopomocy, jako Związku Rewizyjnego Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych.

13) Domagającą się zorganizowania kursu dla nauczycieli samorządowców.

14) Domagającą się przyśpieszenia wydawania dyplomów za wpłacenie 1 proc. na Sanatorjum w Zakopanem.

15) Zmiany stosunku administracji Domu Zdrowia w Zakopanem do kuracjuszy.

16) Wprowadzenia działu porad prawnych w „Głosie Naucz.“.

Sprawozdanie ze Zjazdów Powiatowych.

Pełny Zarząd Okręgu na jednem ze swych zebrań omawiał między innemi potrzebę współdziałania z Samorządem; z dyskusji nad zagadnieniem wynikała konieczność *szerszego zainteresowania członków Związku zagadnieniami samorządowemi i bezpośredniego oddziaływania przez tychże na zaspakajanie potrzeb lokalnych wysuwanych przez życie.* Konkretnym wynikiem dyskusji było ustalenie, iż zagadnienie to, ze względu na jego aktualność, winno się stać jednym z osiowych punktów porządku dziennego Zjazdów Powiatowych, mających miejsce w okresie sprawozdawczym.

Drugi zasadniczy punkt obrad wysunęła *realna potrzeba zaznajomienia się z nowym programem nauczania i wychowania, obowiązującym w Oddziale I-szym,* począwszy od jesieni 1932 r.

Oba zagadnienia były referowane w pierwszym dniu obrad Zjazdowych przez przedstawiciela Okręgu Z. N. P. (Samorząd terytorjalny) i delegata Kuratorjum O. S. W. (Program 1-go Oddziału). Ożywiona

dyskusja nad obu zagadnieniami, oraz wynikające z niej odpowiednie wnioski były dowodem, że zostały one trafnie obrane, dzięki czemu wzbudziły duże zainteresowanie nietylko nauczycielstwa, ale i szerszego społeczeństwa.

Poniżej podajemy szereg wniosków natury zasadniczej, uchwalonych przez wszystkie Oddziały Powiatowe:

W SPRAWACH SAMORZĄDOWYCH.

a) Walny Zjazd Oddziału Powiatowego członków Z. N. P., zważywszy, że w kształtowaniu się stosunków społecznych w dobie przewartościowywania dotychczasowych idej i zadań — rola Samorządu terytorjalnego, jako czynnika regulującego regjonalne potrzeby gospodarcze i społeczne, jest niemal decydującą — wzywa Zarząd Oddziału Powiatowego, Zarządy Ognisk, oraz ogół członków do poznawania istoty i roli Samorządu.

b) Stwierdzając, że rolą Samorządu jest przedewszystkiem oparcie pracy we wszystkich jej przejawach o miejscowe wartości kulturalne i gospodarcze, Zjazd wzywa ogół członków do gruntownego poznania danych środowisk i ich potrzeb, celem odpowiedniego wykorzystania poczynionych spostrzeżeń.

c) Stwierdzając, że między reprezentacją Samorządu, a ogółem obywateli istnieje brak wzajemnej ufności, co jest wynikiem nieznajomości istoty Samorządu, — Walny Zjazd Wzywa członków Z. N. P. do propagowania idei samorządu na terenie swojej działalności.

d) Stwierdzając, że w pewnych wypadkach istnieje niewłaściwy stosunek Samorządu do nauczyciela, Zjazd zwraca się z apelem do reprezentacji Samorządu, by wzajemne stosunki zostały oparte o wspólne zaufanie, rodzące pełną współpracę dla dobra Państwa.

Poza powyższemi wnioskami, uchwalonemi na zjazdach wszystkich Oddziałów Powiatowych, w szeregu miejscowości powzięto następujące uchwały:

e) Stwierdzającą, że nieregularnie wypłacany dodatek mieszkaniowy wnosi niezdrowe fermenty między Samorząd a nauczycielstwo, i w związku z tem domagającą się przejęcia wypłacania tego dodatku przez władze państwowe, które dokonywałyby rozrachunku na tem tle z gminami.

f) Domagającą się uwzględnienia w nowej ustawie samorządowej przynajmniej jednego przedstawiciela nauczycielstwa reprezentującego z urzędu potrzeby szkolnictwa w odpowiednich ciałach samorządowych (gminnych i powiatowych).

g) Wskazującą potrzebę wpływania przez członków Z. N. P. na odpowiedni dobór do władz samorządowych ludzi światłych, energicznych, doceniających znaczenie pracy społecznej i przychylnych szkole.

h) Powołującą do życia przy Oddziałach Powiatowych Z. N. P. sekcje samorządowe, mające na celu troskę o odpowiednie ujęcie zagadnień samorządowych na terenie powiatu.

i) Wzywającą Oddziały Powiatowe, zakupujące książki do bibljotek nauczycielskich, do uwzględniania dzieł treści samorządowej.

j) Żądającą dostarczania szkołom przewidzianej ilości *odpowiedniego* opału, we właściwym czasie.

k) Żądającą wypłacania we właściwym czasie przyznanego ryczałtu kancelaryjnego.

l) Wzywającą ciała samorządowe do wydatkowania pełnych sum, preliminowanych na remont budynków szkolnych, dopełnienie inwentarza i prowadzenie oświaty pozaszkolnej.

2. W SPRAWACH SZKOLNYCH POWZIĘTO WNIOSKI.

a) Domagający się od władz szkolnych organizowania kursów nauczania łącznego i kursów wychowania państwowego.

b) Żądający zmniejszenia liczby dzieci w oddziałach I-szych.

c) Zwracający się do władz szkolnych z prośbą o odciążenie i uproszczenie prac kancelaryjnych w celu umożliwienia pełniejszego zajęcia się sprawami wychowawczemi i społecznemi.

d) Domagający się od władz szkolnych przesyłania Dziennika Urzędowego Kuratorjum O .S. W. imiennie pocztą.

e) Wyrażający pod adresem władz szkolnych przekonanie, iż jest koniecznem dla dobra szkoły, zwiększenie ilości zastępstw za chorych i urlopowanych nauczycieli.

f) Żądający regularnego wypłacania uposażeń miesięcznych i szybszego załatwiania spraw emerytalnych.

g) Wzywający niektórych p. p. Inspektorów szkolnych do nieużywania płatników, względnie przewodniczących konferencyj rejonowych w charakterze pośredników między władzami szkolnemi I-ej instancji a nauczycielstwem.

h) Domagający się nierozdzielania małżeństw pracujących w jednej szkole, względnie umożliwienia tymże pracy w tej samej szkole.

i) Żądający przywrócenia etatów instruktorów oświaty pozaszkolnej w poszczególnych powiatach.

3) W SPRAWACH ORGANIZACYJNYCH POWZIĘTO WNIOSKI:

a) Wzywający Zarząd Główny Z. N. P. do podjęcia jaknajdalej idącej akcji zdążającej do zmiany tych artykułów rozporządzenia Pana Prezydenta R. P. z dnia 21 października 1932 r., które godzą w najżywotniejsze interesy nauczyciela, a mianowicie:

Przywrócenia prawa wglądu do arkusza kwalifikacyjnego.

Przywrócenia Komisyj Kwalifikacyjnych z udziałem czynnika nauczycielskiego.

Przywrócenia prawa odwoływania się od ujemnych spostrzeżeń do tych komisyj.

Przywrócenia stałości miejsca pracy.

Zmiany artykułu odnoszącego się do zajęć ubocznych nauczycieli w sensie ustalenia zgóry pewnej ilości godzin na dodatkwe zajęcia zarobkowe nauczyciela.

Uwzględnienia czynnika obywatelskiego i fachowego w Komisjach Dyscyplinarnych.

b) Domagający się od Zarządu Głównego Z. N. P. niepomijania Wilna i Nowogródka oraz ich okolic przy organizowaniu rozmaitego rodzaju kursów nauczycielskich.

c) Żądający poczynienia odpowiednich starań przez Zarząd Główny, mających na celu uzyskanie zwolnienia szkół od opłat stemplowych, o ile organizują one imprezy na cele społeczne i kulturalno-oświatowe.

d) Zachęcający Zarząd Główny do bliższego zainteresowania się uchwałą Oddziału Powiatowego Z. N. P. w Postawach w sprawie budowy schroniska nad Naroczą.

e) Domagający się od Zarządu Głównego Z. N. P. szybkiej budowy Domu Związkowego w Wilnie.

f) Wzywający Zarząd Główny do wyjednania u odpowiednich władz wydatniejszych ulg kolejowych dla nauczycieli celem umożliwienia im lepszego poznania kraju.

g) Uchwalający opodatkowanie się wszystkich członków Z. N. P. na rzecz bezrobotnych w wysokości najmniej 50 gr. miesięcznie.

h) Żądający od Zarządu Okręgu uruchomienia lokalu noclegowego w Wilnie dla członków Z. N. P.

i) Domagający się od Zarządu Okręgu zorganizowania bursy dla dzieci nauczycieli.

Poza wyżej przytoczonemi wnioskami szereg Oddziałów Powiatowych uchwalił:

a) Obowiązek przynależności wszystkich swych członków do koleżeńskich kas pożyczkowo-oszczędnościowych;

b) przekazanie pewnych sum na fundusz wdów i sierot im. Senatora Stanisława Nowaka;

c) Jednorazowy podatek na fundusz Żwirki i Wigury.

Uchwał o treści lokalnej z powodu braku miejsca nie zamieszczamy. Ograniczamy się jedynie do podania kalendarza zjazdów i ilości obecnych na nich członków:

L.p.	Nazwa Oddziału	Data	Liczba członków	Obecnych na zjeździe	% obecn. na zjeździe	Referenci
1	Wilejka	8/9 X 1932	182	150	83	Kol. Dobosz Stanisław Kol. Łyszczarczyk Leon
2	Mołodeczno	15/16 X 1932	130	109	84	Kol. Stubiedo Edward Kol. Lisowski Jan
3	Szczuczyn Lidzki	15/16 X 1932	138	92	67	Kol. Dobosz Stanisław Kol. Jaworski Zygmunt
4	Wołożyn	22/23 X 1932	152	72	48	Kol. Stubiedo Edward Kol. Łyszczarczyk Leon
5	Oszmiana	5/6 XI 1932	165	125	76	Kol. Chmielewski Aleksander Kol. Jaworski Zygmunt
6	Święciany	5/6 XI 1932	185	154	84	Kol. Dobosz Stanisław Kol. Lisowski Jan
7	Baranowicze	5/6 XI 1932	219	160	73	Kol. Królikowski Eugenjusz Kol. Łyszczarczyk Leon
8	Brasław	12/13 XI 1932	227	207	91	Kol. Dobosz Stanisław Kol. Matuszkiewicz Mieczysł.
9	Lida	19/20 XI 1932	281	157	56	Kol. Stubiedo Edward Kol. Łyszczarczyk Leon
10	Postawy	21/22 I 1933	149	140	94	Kol. Stubiedo Edward Kol. Lisowski Jan
11	Wilno powiat	2/3 II 1933	216	119	55	Kol. Królikowski Eugenjusz Kol. Matuszkiewicz Miecz.
12	Nowogródek	4/5 II 1933	236	230	97	Kol. Królikowski Eugenjusz Kol. Jaworski Zygmunt
13	Słonim	4/5 II 1933	120	110	92	Kol. Dobosz Stanisław Kol. Lisowski Jan
14	Stołpce	4/5 II 1933	150	92	62	Kol. Chmielewski Aleksander Kol. Łyszczarczyk Leon
15	Głębokie	11/12 II 1933	225	138	61	Kol. Chmielewski Aleksander
16	Nieśwież	11/12 II 1933	184	137	74	Kol. Królikowski Eugenjusz Kol. Lisowski Jan

Powyższe krótkie sprawozdanie z przebiegu obrad Zjazdów Oddziałów Powiatowych Z. N. P. wykazuje dużą żywotność Organizacji. Świadczą o tem nietylko uchwalone wnioski, ale i wysoka frekwencja członków na Zjazdach (wystąpi to szczególnie wyraźnie, jeśli się zważy, że wyjazd do siedziby Oddziału Powiatowego pociąga za sobą znaczne koszta oraz zmęczenie, wywołane złym stanem dróg i wielkiemi odległościami).

Sprawozdanie to kończymy wyrażeniem życzenia pod adresem odpowiednich władz, by możliwie najszybciej przychyliły się do zrealizowania omawianych wniosków. Pozwoli to usunąć wiele niedomagań dzisiejszego życia szkolnego i przyczyni się do rychlejszego osiągnięcia właściwych warunków dla szeroko zakreślonej pracy nauczycielskiej.

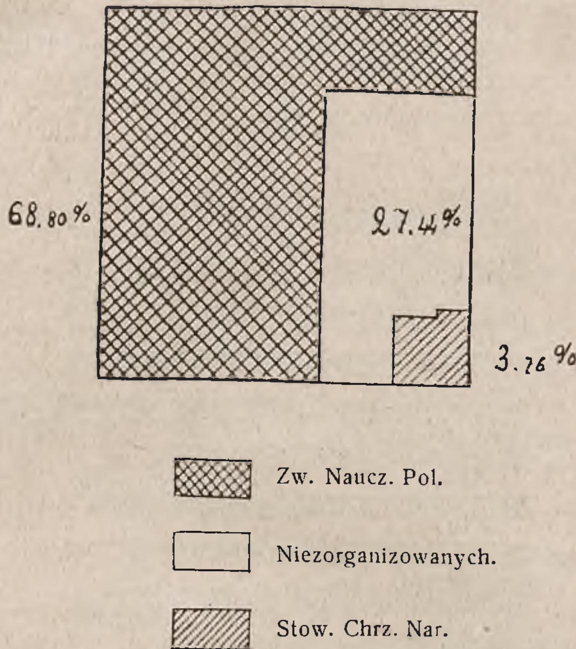
Stan organizacyjny.

Okręg Wileński obejmował organizacyjnie miasto Wilno i 16 powiatów na terenie województw wileńskiego i nowogródzkiego.

Stan Ognisk jest następujący:

w dn. 31. XII. 1931 r. było Ognisk	189
w 1932 r. przybyło Ognisk	2
w 1932 r. ubyło Ognisk z powodu komasacji . .	4
w dniu 31. XII. 1932 r. było Ognisk	187

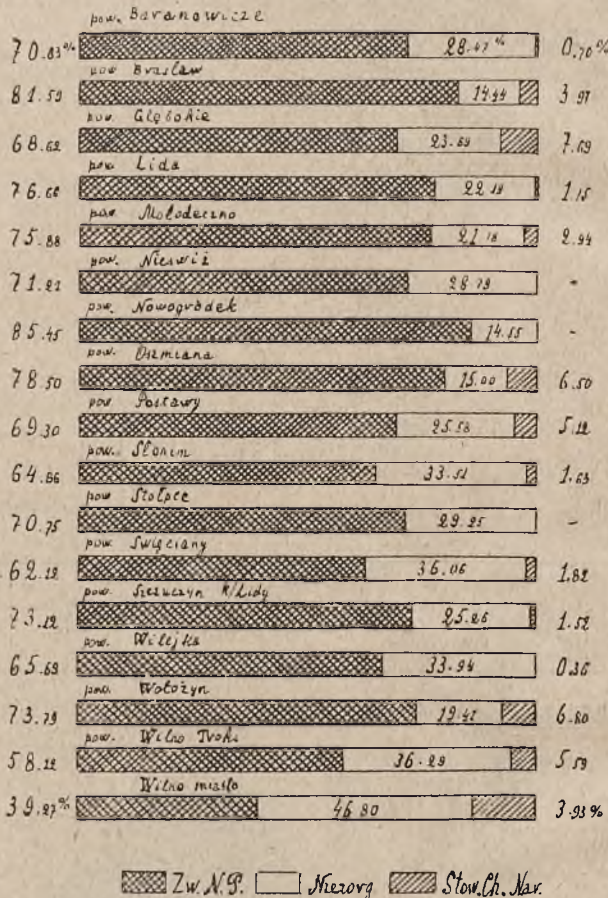

Procentowa przynależność do organizacyj nauczycielskich.

POWIAT	Z. N. P. (ogółem)	Etaty	Z. N. P. (szk. powsz.)	Niezorganizowani	Stow. Chrz. Nar.
1. Baranowicze . . .	219(15)	288	204—83%	82—28,47%	2—0,10%
2. Brasław	227 (1)	277	226—81,59%	40—14,44%	11—3,97%
3. Głębokie	225 (2)	325	223—68,62%	77—23,69%	25—7,69%
4. Lida	281(15)	347	266—76,16%	77—22,19%	4—1,15%
5. Mołodeczno . . .	130 (1)	170	129—75,88%	36—21,18%	5—2,94%
6. Nieśwież	184 (1)	257	183—71,21%	74—28,79%	—
7. Nowogródek . . .	236 (1)	275	235—85,45%	40—14,55%	—
8. Oszmiana	165 (8)	200	157—78,50%	30—15,00%	13—5,50%
9. Postawy	149	215	149—69,30%	55—25,58%	11—4,12%
10. Słonim	120	185	120—64,88%	62—33,51%	3—1,63%
11. Stołpce	150	212	150—70,75%	62—29,25%	—
12. Święciany	185(21)	264	164—62,12%	96—36,06%	4—1,52%
13. Szczuczyn k. Lidy	138 (2)	186	136—73,12%	47—25,26%	3—1,62%
14. Wilejka	182 (6)	268	176—65,69%	91—33,94%	1—0,86%
15. Wołożyn	152	206	152—73,79%	40—19,41%	14—6,80%
16. Wilno—Troki . . .	216	372	216—58,12%	135—36,29%	21—5,59%
17. Wilno m.	164(29)	344	135—39,27%	161—46,80%	48—13,93%
Razem . .	3123(102)	4391	3021—68,80%	1205—27,44%	165—3,76%

UWAGA: Cyfry w nawiasach oznaczają wliczonych członków Z. N. P. będących nauczycielami szkół średnich.

Mimo trudnych warunków materjalnych, a przedewszystkiem mimo redukcji etatów nauczycielskich, co w znacznej mierze wpływało na ubywanie członków, — mimo tego wszystkiego ilość członków w 1932 r. wzrosła w porównaniu z r. 1931 z liczby 3056 z dn.

Procentowa przynależność do organizacyj w-g powiatów.

31. XII. 1931 r. na 3123 w dn. 31. XII. 1932 r. Liczba 3123 czł. jest najwyższą, jaką osiągnięto w ub. roku, a więc przyrost członków w r. sprawozdawczym wynosi 67 czł.

Jak obrazuje to zamieszczona powyżej tabela, z ogólnej liczby 3123 czł.: 102 jest nauczycielami szkół średnich, a 3021 — szkół powszechnych, co stanowi 68,80% ogółu nauczycieli szkół powszechnych.

Na terenie Okręgu niezorganizowanych nauczycieli szkół powszechnych jest 1205 t. j. 27,44% ogółu, a do Stow. Chrześcijańsko Narodowego należy 165 t. j. 3,76%.

Zaznaczyć należy, iż z dn. 1. I. 1933 r. zostały włączone do Okręgu Wileńskiego cztery powiaty Okręgu Warszawskiego, które po wyższem sprawozdaniem nie zostały jeszcze objęte.

Działalność lustratorska Okręgu.

Cele pracy lustratorskiej w okresie sprawozdawczym były podobne do tych, jakie zakreślano w latach ubiegłych.

W czasie lustracji obok kontroli działalności kancelaryjnej i kasowej wnikano w prace związane z oświatą pozaszkolną, samokształceniem się członków, współdziałaniem z władzami samorządowemi, samopomocą koleżeńską i t. p. rzeczami, przewidzianemi programem działalności Ogniska na dany rok.

Plan pracy lustratorskiej w roku sprawozdawczym opierał się pozatem na następujących założeniach:

1) Lustracje Oddziałów Powiatowych i Ognisk dokonywane być winny dwa razy w roku.

2) Lustrator, wyjeżdżający na teren winien otrzymywać od Zarządu odpowiedniej zwierzchniej komórki organizacyjnej instrukcje, w jakim kierunku powinna przedewszystkiem pójść jego praca.

3) Lustrator, z czynnościami swemi, winien możliwie połączyć obecność swą na Walnem Zebraniu członków Ogniska i ewentualnie wygłosić na niem odpowiedni dla danego terenu referat.

4) Lustrator obowiązany jest informować delegujący go Zarząd nietylko przez złożenie w aktach kancelarji protokułów z lustracji, ale i przez ustne wyrażenie swych spostrzeżeń i wniosków.

Ilość przeprowadzonych lustracyj podajemy w poniższej tabelce.

Kalendarz lustracyj Oddziałów Powiatowych przez lustratorów Zarządu Okręgu przedstawia się następująco:

1) Brasław — kol. Kutyło 14.II. 1932 r. i kol. Radziwanowski dnia 27. II 1932 r.

2) Baranowicze — kol. Chmielewski dnia 11. XII. 1932 r.

3) Głębokie — kol. Chmielewski dnia 16. I. 1932 r. i kol. Jaworski dnia 8. XII. 1932 r.

4) Lida — kol. Radziwanowski dnia 7. III. 1932 r. i kol. Tracz dnia 27. XI. 1932 r.

L. p.	NAZWA ODDZIAŁU POWIATOWEGO	Ile razy Oddział był lustrowany	Ilość Ognisk	Ilość lustracyj	Ilość Ognisk nie lustrowanych
1	Brasław	2	15	15	—
2	Baranowicze	1	12	6	6
3	Głębokie	2	13	6	7
4	Lida	2	16	7	9
5	Mołodeczno	2	8	8	—
6	Nieśwież	2	9	9	—
7	Nowogródek	1	12	15	—
8	Oszmiana	1	10	7	3
9	Postawy	1	10	6	4
10	Słonim	1	8	5	3
11	Stołpce	1	9	7	2
12	Święciany	2	13	6	7
13	Szczuczyn	1	10	4	6
14	Wołożyn	2	10	10	—
15	Wilejka	2	12	12	—
16	Wilno — Troki	—	19	18	1
17	M. Wilno	—	1	—	1
	Razem . . .	23	187	141	49
	W roku ubiegłym . . .	18	189	137	55

5) Nieśwież — kol. Radziwanowski dnia 14. II. 1932 r. i kol. Chmielewski dnia 17. XII. 1932 r.

6) Nowogródek — kol. Chmielewski dnia 2. XII. 1932 r.

7) Oszmiana — kol. Chmielewski dnia 9. I. 1932 r.

8) Postawy — kol. Radziwanowski dnia 11. XII. 1932 r.

9) Słonim — kol. Królikowski dnia 8. XIII. 1932 r.

10) Stołpce — kol. Kutyło dnia 21. II. 1932 r.

11) Święciany — kol. Łyszczarczyk dnia 28. II. 1932 r. i kol. Hodiw dnia 4. XII. 1932 r.

12) Szczuczyn — kol. Hodiw dnia 19. XII. 1932 r.

13) Wołożyn — kol. Łyszczarczyk dnia 6. III. 1932 r. i kol. Aluchna dnia 18. XII. 1932 r.

14) Wilejka — kol. Chmielewski 4. II. 1932 r. i kol. Królikowski dnia 11. XII. 1932 r.

15) Mołodeczno — kol. Stubiedo dnia 29. I. 1932 r. i kol. Łyszczarczyk dnia 4. XII. 1932 r.

Załączona tabelka wykazuje, że Oddziały Powiatowe były lustrowane w roku sprawozdawczym częściej niż w ubiegłym, nie można natomiast tego powiedzieć o Ogniskach, wobec czego wysuwa się konieczność uwzględnienia w programie prac Zarządów Oddziałów Powiatowych bezwarunkowego zlustrowania wszystkich Ognisk dwa razy w ciągu roku.

Wierzymy, że zrealizowanie tego pozwoli osiągnąć jeszcze większe nasilenie pracy organizacyjnej w bieżącym roku.

Działalność Okręgowej Komisji Pedagogicznej.

W działalności Okręgowej Komisji Pedagogicznej w roku 1932 trzeba wyróżnić dwa okresy:

Pierwszy okres do 23. XI. 1932 r., drugi okres od 23. XI. 1932 r. do końca grudnia 1932 r.

W okresie do 23. XI. 1932 r. przewodniczącym Komisji z ramienia Zarządu Okręgu był kol. Dyr. Godecki Stanisław.

Kurs ogólno-dydaktyczny w lipcu 1932 r.

Prace Komisji w tym okresie polegały wzorem roku ubiegłego na niesieniu pomocy dydaktycznej nauczycielstwu drogą organizowania kursów. W czasie feryj letnich odbył się kurs ogólno-dydaktyczny o 74 uczestnikach.

Od 23. XI. 1932 przewodniczącym Komisji został z ramienia Zarządu Okręgu kol. Jaworski Zygmunt.

W drugim okresie — ustalono, że działalność Komisji na rok szkolny 1932-33 ma dotyczyć następujących zagadnień:

1) współpracy w konferencjach rejonowych.

2) realizacji nowszych prądów nauczania;

Kurs ogólno-dydaktyczny w lipcu 1932 r.

3) nawiązania kontaktu z Centralną Spółdzielnią Szkół;

4) zebrania informacyj, w jakiej dziedzinie swej pracy największej pomocy potrzebuje nauczycielstwo związkowe;

5) wzięcia udziału w mającym się odbyć Kongresie Pedagogicznym Związku we Lwowie przez zreferowanie dorobku prac eksperymentalnych w szkołach Kuratorjum O. S. W.

6) zagadnienia ochrony pracy nauczyciela.

Przy Okręgowej Komisji Pedagogicznej zorganizowano Poradnię Pedagogiczną w 4 referatach:

1) referat poszczególnych przedmiotów nauki szkolnej;
2) referat ogólno-dydaktyczny;
3) referat łącznego nauczania wogóle;
4) referat nauki w oddziale I.

Położono nacisk na zorganizowanie na terenie Okręgu Sekcyj Pedagogicznych przy Oddziałach i Referatów Pedagogicznych przy Ogniskach.

Działalność bibljoteki.

Bibjoteka istniejąca przy Zarządzie Okręgu Z. N. P. w Wilnie od roku 1931 liczy w obecnej chwili 362 dzieła. W 80 proc. są to dzieła pedagogiczne, resztę zaś stanowią dzieła omawiające zagadnienia samorządowe, społeczno-oświatowe i beletrystyka. Bibljoteka gromadzi również prawie wszystkie czasopisma wydawane przez Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Księgozbiór bibljoteki stale się powiększa przez nadsyłane do Spraw Naucz. egzemplarze recenzyjne, jak również przez zakup z funduszów Okręgu, bardziej wartościowych dzieł pedagogicznych, społeczno-oświatowych i innych.

Bibljoteka i czytelnia czasopism czynna jest dwa razy w tygodniu we wtorki i piątki od godz. 17-ej do 19-ej.

Z bibljoteki mogą korzystać wszyscy członkowie Związku tak miejscowi jak również i zamiejscowi po opłaceniu abonamentu w kwocie 50 gr. miesięcznie. Przedewszystkiem jednak bibljoteka ta ma służyć słuchaczom wszelkich kursów organizowanych przez Okręgową Komisję Pedagogiczną.

Działalność Komisji Wycieczkowej

(Obecnie Sekcja wczasów).

Należy stwierdzić, że pomimo ciężkich warunków materjalnych ogółu nauczycielstwa ruch turystyczny znacznie się ożywił. Dowodem tego są różnego rodzaju wycieczki, które odbyły się w okresie sprawozdawczym. Komisja czyniła starania, ażeby wycieczkom przyjść z pomocą w różnych wypadkach. Poza informacjami i opieką nad wycieczkowiczami zorganizowano wycieczkę po Wilnie i najbliższej okolicy, w której wzięli udział członkowie Z .N. P. i z innych dzielnic Pol-

ski. Zrozumienie znaczenia wycieczek stopniowo wzrasta. Świadczą o tem przybyłe liczne wycieczki nauczycielskie z poza terenu Okręgu Wil. Troską Komisji było także udzielanie pomocy wycieczkom uczniowskim, zwiedzającym Wilno, przez dostarczenie im przewodników, noclegów i t. d.

W bieżącym roku szkolnym projektujemy wycieczkę po Wilnie i najbliższej okolicy, oraz wycieczkę kajakami.

Wobec zorganizowania Sekcji Wczasów przy Wydz. Ośw.-Sp. Zarządu Głównego Z. N. P. dotychczasową Komisję Wycieczkową zreorganizowano na Sekcję Wczasów przy Okręgowej Komisji Społ.-Oświatowej. W bieżącym roku Sekcja Wczasów organizuje kolonję wypoczynkową w Trokach i Serwach (pow. augustowski). Kolonję w Serwach będzie prowadził Zarząd Oddz. Grodzkiego w Wilnie. Pozatem jest w projekcie zorganizowanie kolonji wypoczynkowej w Brasławiu przez tamtejszy Oddz. Powiatowy Z. N. P.

Żywimy nadzieję, że poczynania Komisji znajdą należyte zrozumienie u ogółu członków, a to ożywi jej akcję.

Komisji przewodniczy z ramienia Zarządu Okręgowego kol. Hodiw Grzegorz.

Działalność Sądów Honorowych.

Spełniają one ważne zadania, załatwiając spory wynikłe między członkami Organizacji, bądźto na tle pracy organizacyjnej, bądźto w związku z pracą szkolną. Na sędziów honorowych spada ciężki obowiązek rozstrzygania tych spraw, przyczem zadanie to jest tem trudniejsze, że brak jest jednolitego kodeksu honorowego, tak, że wyrokowanie odbywa się na podstawie swobodnego uznania sędziowskiego. Sposób postępowania przed sądami honorowemi opiera się na regulaminie.

Sądy Honorowe przy Oddziałach Powiatowych zorganizowano na terenie wszystkich powiatów. Odbyły one 16 posiedzeń i rozstrzygnęły 8 spraw. Największą ilość spraw rozstrzygnięto na terenie m. Wilna (4), przyczem w 1 wypadku zastosowano nawet karę wykluczenia z Organizacji.

Działalność Sądu Honorowego przy Okręgu uwydatniła się w rozstrzygnięciu 8-miu spraw, z tych 6 spraw o charakterze odwoławczym zaś 2 sprawy w I instancji. W jednej sprawie skierowano odwołanie do Sądu Honorowego przy Zarządzie Głównym. W skład Sądu Honorowego przy Okręgu wchodzi jeden prawnik, a większość członków brała

udział w wyrokowaniu już w roku ubiegłym tak, że działalność opiera się też na doświadczeniu nabytem w latach poprzednich. Zjazdy sędziów odbywały się regularnie, sprawy rozstrzygano szybko. Podkreślić należy punktualność i sumienność członków, którzy zbierali się na każde wezwanie Przewodniczącego Sądu.

Działalność Komisji Porad Prawnych.

Działalność tej komisji polega na zapewnieniu fachowej i bezpłatnej obrony prawnej w sprawach: a) administracyjnych t. j. wynikających ze stosunku służbowego, b) dyscyplinarnych przed Komisjami Dyscyplinarnemi bez względu na ich tło, c) sądowych wynikłych w czasie lub z powodu działalności organizacyjnej członków.

Ponadto udzielamy obrony we wszystkich innych sprawach oprócz wyżej wymienionych, z tem udogodnieniem, że członkowie płacą adwokatowi zniżone honorarjum.

Obecnie w myśl regulaminu ustalonego przez Zarząd Główny Zw. N. P., a podanego do wiadomości członków za pośrednictwem „Głosu Nauczycielskiego" udzielenie bezpłatnej pomocy adwokackiej wymaga każdorazowo uprzedniej zgody Zarządu Głównego.

Działalność komisji porad i obrony prawnej w okresie sprawozdawczym znacznie się rozszerzyła.

Porady ustne. Referent prawny udzielił 1127 porad ustnych t. j. prawie o 200 więcej niż w roku ubiegłym. Dotyczyły one spraw prawnosłużbowych, jak uposażeń, niedostatecznej oceny, odwołań, ustaleń emerytur, zwolnień i t. d.

Porady pisemne. Różniły się one tem od ustnych, że zawierały wyczerpujące uzasadnienie z powołaniem się na podstawę prawną. W wielu wypadkach trzeba było wprost napisać kolegom wzór podania, co dotyczyło zwłaszcza odwołań.

Obrona przed Komisjami Dyscyplinarnemi. Dotychczas powierzaliśmy obronę naszych członków bądźto adwokatowi, bądź też nauczycielowi prawnikowi (według życzenia oskarżonego). Spraw dyscyplinarnych z udziałem adwokata przeprowadzono 4, wszystkie z wynikiem dodatnim. Obecnie z powodu zmiany odnośnego artykułu pragmatyki obrońcą nauczyciela przed Komisją Dyscyplinarną może być tylko funkcjonarjusz państwowy (adwokat nie może bronić). Ilość rozpraw dyscyplinarnych w okresie sprawozdawczym zmniejszyła się o 2, ponieważ wiele spraw jest jeszcze niezałatwionych, a to dlatego, że

wobec przewidywanej zmiany pragmatyki nowych Komisji Dyscyplinarnych władze szkolne jeszcze nie zorganizowały, ani też nie ustaliły postępowania dyscyplinarnego.

Obrona przed sądami karnemi i cywilnemi oraz przed innemi władzami (nie szkolnemi). Spraw takich z udziałem adwokata przeprowadzono 17, t. j. o jedną więcej niż w roku ubiegłym, z tego 10 bezpłatnie, zaś 7 po zniżonej cenie. — Z ogólnej liczby 17, 16 spraw miało wynik dodatni, jedna ujemny (kasacja).

Adwokatem Okręgu Zw. N. P. jest p. Eugenja Szabelska, Wilno ul. Mickiewicza 43 m. 2.

Interwencje u władz.

W okresie, za który zdajemy sprawozdanie, warunki pracy nauczyciela znacznie pogorszyły się. Na pogorszenie warunków pracy złożyło się cały szereg zagadnień, a między innemi nadmierny przyrost dzieci w wieku szkolnym oraz kurczenie się budżetów gminnych na wydatki szkolne. Pogorszyła się również sytuacja materjalna nauczyciela wskutek nieregularnego wypłacania przez gminy dodatków mieszkaniowych. Domaganie się natomiast przez nauczycielstwo wypłacania należnych sum na utrzymanie szkół oraz na dodatki mieszkaniowe stwarzało bardzo często konflikty między nauczycielstwem a gminami, co musiało się bezwzględnie odbić ujemnie na całokształcie pracy.

Wypadki, gdzie nauczyciel jest zmuszony (w warunkach odbiegających daleko od najskromniejszych wymagań higjeny) uczyć około 100 dzieci, nie są u nas odosobnionemi.

Nic więc dziwnego, że nauczycielstwo znalazłszy się z tych lub innych względów w trudnej sytuacji, częściej w tym roku niż kiedyindziej zwracało się do Organizacji o pomoc, dlatego też liczba interwencyj w okresie sprawozdawczym doszła do 1309 co stanowi około 110 miesięcznie. Większość interwencji, bo około 800 stanowią przeniesienia, zwolnienia, różnego rodzaju kary, jak upomnienia, nagany, dyscyplinarki, reszta to dodatki mieszkaniowe, zwroty kosztów leczenia, emerytury i t. d. Interwencyj dokonywano w Urzędzie Wojewódzkim i Kuratorjum. Największą bolączką jest sprawa spostrzeżeń powizytacyjnych, ocen pracy, a w związku z tem wymierzenie odpowiednich kar. Uważamy, że nauczyciel winien z siebie dać maksimum wysiłku w celu osiągnięcia odpowiednich rezultatów pracy, ale równocześnie

stoimy na stanowisku, że praca jego szczególnie, jeżeli idzie o nasze tereny, winna być oceniana nie z punktu widzenia formalnego, lecz możliwości osiągnięcia rezultatów pracy w tych warunkach, w jakich dany nauczyciel spełnia swoje obowiązki.

Działalność Komisji Prasowej.

W okresie sprawozdawczym staraniem Okręgowej Komisji Prasowej i Zarządów Oddziałów Powiatowych przy tych ostatnich i przy Ogniskach powstały Referaty Prasowe, które rozwinęły dość żywą działalność prasową. Dowodem żywotności tej działalności były w roku 1932 licznie ukazujące się w prasie codziennej, a szczególniej w „Kurjerze Wileńskim" i w „Słowie" — notaki o przejawach pracy społecznej i oświatowej, której głównymi inicjatorami i wykonawcami w terenie byli członkowie Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Liczne artykuły sprawozdawcze ze zjazdów informowały koleżanki i kolegów oraz ogół szerszego społeczeństwa o pracy zawodowej, społecznej i organizacyjnej związkowców. Na apel Komisji Prasowej szereg koleżanek i kolegów, mających większą łatwość pisania, przystąpiło do stałej, bądź też doraźnej współpracy z organami prasowemi Związku, jak „Sprawami Nauczycielskiemi", „Głosem Nauczycielskim", względnie z sympatyzującą z naszą organizacją prasą codzienną.

Przewodniczącym Komisji Prasowej w okresie sprawozdawczym był kol. Aluchna Edward.

„Sprawy Nauczycielskie".

W r. ub. wydano 10 numerów „Spraw Nauczycielskich" w objętości 440 stron. Normalnie egzemplarz „Spraw Nauczycielskich" zawierał 40 stron druku, wyjątek stanowił numer sprawozdawczy z maja 1932 r., który wyszedł w podwójnej objętości — t. zn. 80 str.

Jeżeli chodzi o treść artykułów, zamieszczonych w „Sprawach Nauczycielskich", to w dziale artykułów wstępnych zamieszczono 11 artykułów, w dziale metodyczno-pedagogicznym — 23 art., a w dz. pracy społeczno-oświatowej — 19 art., w dz. samorządowym 1 art., w dz. organizacyjnym i różnych — 62 art., czyli ogółem artykułów i notatek zamieszczono 116.

W okresie sprawozdawczym zaznacza się większe zainteresowanie „Sprawami Naucz." nietylko wśród nauczycielstwa z terenu

Okręgu, ale i z innych terenów, czego najlepszym dowodem są napływające prenumeraty z Przemyśla, Tarnopola czy Tarnowskich Gór, co świadczy o podniesieniu się poziomu artykułów. drukowanych w „Sprawach“ i ich aktualności. Liczba stałych prenumeratorów „Spraw Nauczycielskich“, nie wliczając w to doraźnych nabywców wynosi 3.457 osób.

Działalność Sekcji Szkolnictwa Średniego.

W okresie sprawozdawczym należy zanotować żywy ruch organizacyjny Sekcji Szkolnictwa Średniego. W latach ubiegłych życie organizacyjne kolegów ze szkół średnich, należących do Związku Naucz. Polskiego koncentrowało się głównie na terenie samego Wilna, gdzie istnieje Sekcja Oddziałowa Szkolnictwa Średniego Z. N. P., powstała z dawnego Związku Zawodowego Nauczycieli Polskich Szkół Średnich, założonego w Wilnie w roku 1922.

Idąc na spotkanie wyczuwanej wśród nauczycielstwa gimnazjalnego potrzebie organizowania się, Zarząd Okręgowy przystąpił do akcji na terenie całego Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Delegatem do przeprowadzenia tej akcji został wybrany przez Walne Zebranie Sekcji Wileńskiej we wrześniu r. ub. — kol. Stanisław Antoszczuk, któremu Zarząd Okręgu powierzył jednocześnie pełnienie funkcyj komisarycznego przewodniczącego Sekcji Okręgowej Szkolnictwa Średniego Z. N. P. w Wilnie.

Akcja organizacyjna była prowadzona głównie z okazji Zjazdów Oddziałów Powiatowych. W roku sprawozdawczym delegat odwiedził Sekcję Szk. Śr. w Wilejce, zorganizował sekcje w Baranowiczach i Lidzie.

Inicjatywa Zarządu Okręgowego spotykała się wszędzie z przychylnem przyjęciem; na wieść o powstaniu sekcyj w powyższych miejscowościach inne ośrodki gimnazjalne organizowały się same. Dziś istnieją Sekcje lub Referaty w następujących miastach Wileńszczyzny i Nowogródczyzny: Baranowicze, Grodno, Lida, Nieśwież, Oszmiana, Słonim, Stołpce, Święciany, Wilejka i Wilno.

Ponieważ maksymalny program, zakreślony na rok sprawozdawczy, został prawie w całości wykonany, okazała się potrzeba powołania do życia stałego Zarządu Sekcji Okręgowej, co dokonane zostało na I-szym Organizacyjnym Zjeździe Sekcji Szkolnictwa Średniego Zw. Naucz. Polskiego Okręgu Wileńskiego, który odbył się w dniu 3 i 4 marca 1933 r.

Aczkolwiek plan pracy Sekcji na r. 1932 przewidywał jedynie zorganizowanie nauczycielstwa szkół średnich w szeregi Związku, jednak, nie ograniczając się do akcji organizacyjnej — Sekcja już przystąpiła do akcji oświatowo-społecznej: w Wilnie objęła w porozumieniu z Sekcją Kulturalno-Oświatową BBWR. — kierownictwo t. zw. Wieczorów Powszechnych, w miastach zaś powiatowych zainicjowała i zrealizowała szereg zamierzeń o charakterze ogólno-społecznym i zawodowym.

Działalność Komisji społeczno-oświatowej.

1. UWAGI OGÓLNE.

Rok 1932 należy do jednego z najcięższych w zakresie pracy społeczno-oświatowej, prowadzonej na terenie naszego Okręgu. Złożyły się na to dwie zasadnicze przyczyny. Z jednej strony wzrastający kryzys gospodarczy, bijący w sposób dotkliwy w szerokie masy zubożałej ludności, szczególniej na wsi, z drugiej zaś pogarszające się coraz bardziej warunki pracy zawodowej nauczycielstwa. Ogromna rozpiętość pomiędzy cenami na produkty rolne i przemysłowe, a w związku z tem i nieopłacalność ich w ramach dotychczasowej kalkulacji, kurczenie się konsumcji wewnętrznej i wzrost bezrobocia w miastach oraz półbezrobocia na wsi — oto zjawiska, które musiały z natury rzeczy zadecydować o rozpiętości i nastawieniu pracy społeczno-oświatowej.

Jednocześnie rosnący przyrost dzieci i brak nowych etatów wskutek trudności finansowych państwa, wszystko to musiało doprowadzić nauczycielstwo do nadmiernego obciążenia pracą szkolną, wskutek czego nie miało ono już wiele sił do dyspozycji dla działalności na innych odcinkach. Jako konsekwencja wyżej wymienionych przyczyn nastąpiło równocześnie wstrzymanie w znacznej mierze dotacyj na pracę oświatową ze strony państwa i samorządów, co w rezultacie doprowadziło do przerzucenia w dużym stopniu troski o stronę finansową prowadzonej akcji na barki nauczycielstwa i jego organizacji. Jeżeli w tych warunkach nastąpiło jedynie skurczenie się zasięgu, a nie załamanie pracy, to w znacznej mierze należy to przypisać głębokiemu zrozumieniu ze strony nauczycielstwa związkowego tych zadań, których wymaga od nas obecnie Rzeczpospolita na terenie swoich Ziem Północno-Wschodnich. Jeżeli idzie o poszczególne formy pracy oświatowej w roku sprawozdawczym, to nastąpiły tutaj stosunkowo duże przesunięcia. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do akcji systematycznego kształcenia dorosłych, która naogół uległa skurczeniu przy równoczesnem pogłębie-

niu się jakości samej pracy. Natomiast uderza szybki wzrost akcji świetlicowej, która po kilku latach doświadczeń, zaczyna coraz bardziej przybierać charakter planowy i przystosowany do wymagań terenu.

W związku z rozrostem pracy świetlicowej, następuje coraz większy rozwój czytelnictwa, opartego na odpowiednio rozbudowanej sieci bibljotek publicznych i ruchomych.

Dużym również zmianom uległa działalność odczytowa, która z samodzielnej i popularnej ongiś formy pracy oświatowej, stała się w znacznym stopniu uzupełnieniem racjonalnie pojętej akcji świetlicowej, służąc jednocześnie dla pogłębienia wewnętrznego życia poszczególnych organizacyj i ich stanowisk ideowych.

Coraz większy rozmach zaczyna wykazywać także akcja chórów i teatrów ludowych, obejmująca w ramach własnej organizacji i „Świąt Pieśni", znaczny dorobek kulturalny tych placówek.

Na osobne podkreślenie zasługuje również coraz większe fachowe przygotowanie do pracy społeczno-oświatowej i gospodarczej samego nauczycielstwa, które zostało przez nie uzyskane drogą praktyczną w codziennej działalności, oraz w formie teoretycznej na terenie szeregu kursów, urządzanych przez Związek.

Poza wyżej wymienionemi formami pracy, noszącemi charakter ogólno-oświatowy i kulturalny, wielką aktywność wykazało także nauczycielstwo na odcinku pracy gospodarczej, prowadzonej na terenie organizacyj rolniczych, kredytowych i spółdzielczych.

2. DZIAŁALNOŚĆ OKRĘGOWEJ KOMISJI SPOŁ.-OŚWIATOWEJ.

Zagadnieniem, które najwięcej absorbowało Komisję, było ustalenie programu pracy, dopasowanego do zmieniających się szybko warunków życia społecznego. Brano tu pod uwagę ogromne obciążenie pracą zawodową nauczycielstwa, potrzeby życia współczesnego, warunki gospodarcze, oraz doświadczenia z ubiegłego roku.

W rezultacie Komisja stanęła na stanowisku, że program tegorocznej pracy winien iść po linji specjalizacji, oraz ekonomicznego wyzyskania będących do dyspozycji sił.

Z tych względów działalność Komisji obejmowała dwa zasadnicze działy: ogólno-organizacyjny, wiążący w sobie całokształt pracy na terenie Okręgu, oraz drugi dotyczący wyłącznie specjalizacji w zakresie poszczególnych form pracy oświatowej. W tej ostatniej dziedzinie Komisja powołała następujące sekcje 1) ogólno-oświatową — pod przewodnictwem kol. Aluchny Edwarda, 2) samorządową — pod

przewodnictwem kol. Królikowskiego Eugenjusza i 3) regjonalno-krajoznawczą — pod przewodnictwem kol. Szkopa Jana.

Sekcja Ogólno-Oświatowa prowadziła działalność teoretyczną i instrukcyjną. W pierwszym zakresie praca szła po linji przepracowania programu trzystopniowych kursów dla dorosłych, wydanych przez Instytut Oświaty Dorosłych, celem dostosowania ich wskazań programowych do warunków tutejszych. Opracowane także były uwagi metodyczne do podręczników, używanych na tychże trzystopniowych kursach d. d. Prace powyższe nie zostały jednak dotychczas jeszcze ukończone. W dziale instrukcyjnym sekcja opracowała okólniki dla Oddziałów Powiatowych i Ognisk ze wskazówkami natury organizacyjnej w zakresie pracy oświatowej, oraz udzielała indywidualnych porad.

Sekcja samorządowa w swej działalności zajmowała się w pierwszym rzędzie propagandą samorządu terytorjalnego wśród nauczycielstwa. W tym celu na wszystkich tegorocznych zjazdach Oddziałów Powiatowych zostały wygłoszone referaty w obecności 3000 nauczycielstwa związkowego i przedstawicieli władz miejscowych, na temat: „Samorząd terytorjalny, a stanowisko nauczyciela związkowca“. Obecnie na warsztacie pracy sekcji znajduje się opracowywanie zestawienia bibljograficznego najważniejszych prac o samorządzie oraz zaznajamianie ogółu nauczycielstwa z nową ustawą samorządową.

Sekcja regjonalno-krajoznawcza w swojej działalności dążyła do wypracowania racjonalnych metod dla polityki społecznej Związku na terenie Wileńszczyzny i Nowogródczyzny, oraz spopularyzowania samej idei krajowo- regjonalnej. Program jej, podobnie jak i sekcyj poprzednich obejmował dwa działy: naukowo-badawczy i instrukcyjny. W dziale pierwszym sekcja dążyła do zorganizowania Koła naukowo-badawczego, oraz do organizacyj w okresie feryj Bożego Narodzenia kursu regjonalnego. Obie imprezy nie doszły do skutku z braku chętnych do pracy w tej dziedzinie. W zakresie propagandy regjonalizmu były umieszczone artykuły w „Sprawach“ oraz w codziennej prasie wileńskiej. Pozatem sekcja nawiązała kontakt z szeregiem organizacyj kulturalno-oświatowych, oraz zajęła się propagandą akcji lniarskiej.

Obok działalności powyższych sekcyj, idących po linji specjalizacji pracy, Komisja w zakresie prac ogólno-organizacyjnych zajęła się z pomyślnym skutkiem tworzeniem powiatowych Komisyj społ. oświatowych przy Oddziałach, oraz referatów społeczno-oświatowych przy Ogniskach.

Celem zbilansowania całokształtu pracy, oraz nawiązania bezpośredniego kontaktu z terenem Komisja zorganizowała dwa zjazdy. Pierwszy z nich odbył się w dniu 12 marca b. r. i miał na celu usprawnienie działalności powiatowych Komisyj społeczno-oświatowych, oraz przedyskutowanie szeregu zagadnień wiążących się z praktyczną stroną naszej działalności pojętej terenowo.

Drugi zaś Zjazd odbył się w dniu 2 kwietnia b. r. i był poświęcony nowym drogom w pracy społeczno-oświatowej Z. N. P., w zastosowaniu do naszych postulatów w tym zakresie, potraktowanych na płaszczyźnie regjonalnej.

W obu Zjazdach okręgowych, poza członkami Komisji i przewodniczącymi powiatowych Komisyj społeczno-oświatowych, wzięła udział w charakterze referentki, delegatka Wydziału Społeczno-Oświatowego Zarządu Głównego Z. N. P. — kol. Wierciochowa.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 5 posiedzeń plenarnych, oraz szereg konferencyj prezydjum i zebrań poszczególnych sekcyj.

Obecny skład Komisji jest następujący: kol. kol. Stubiedo Edward — przewodniczący, Aluchna Edward — wiceprzewodniczący, Chmielewski Aleksander — sekretarz, Antoszczuk Stanisław, Kappowa Halina, Kapp, Królikowski Eugenjusz, Ryńca Władysław i Szkop Jan — członkowie.

3 SYSTEMATYCZNE KSZTAŁCENIE DOROSŁYCH.

a) 3-stopniowe kursy dla dorosłych.

Rozbudowana szeroko w poprzednich latach, akcja systematycznego kształcenia dorosłych, uległa w okresie sprawozdawczym pewnemu zahamowaniu. Złożyło się na to kilka przyczyn. W piewszym rzędzie odnieść je można do dziedziny finansowej. Wskutek bowiem ciężkiej konjunktury gospodarczej zredukowane, a w wielu wypadkach i wstrzymane zostały przez państwo i samorząd dotychczasowe subwencje na wydatki rzeczowe w postaci światła i opału oraz na pomoce naukowe w formie podręczników do nauki.

Pomijając już ten fakt, że praca na kursach była bezpłatną, prowadzące kursy nauczycielstwo było zmuszone w wielu wypadkach pokrywać również ze swoich uszczuplonych poborów i koszty wydatków rzeczowych.

Z drugiej strony coraz większe obciążenie pracą zawodową nauczycielstwa wskutek rosnącej w szkołach liczby dzieci, bez odpowied

niej rekompensaty w formie nowych etatów, musiało z natury rzeczy wpłynąć ujemnie na rozmach dotychczasowej akcji, gdyż praca na kursach dla dorosłych ze wszystkich form pracy oświatowej jest niewątpliwie najbardziej wyczerpującą i trudną.

Poniższe zestawienia, oparte na materjałach sprawozdawczych Ognisk, z których tylko część je nadesłała, nie obrazują pod względem liczbowym całokształtu działalności społeczno-oświatowej Związku, która niewątpliwie znacznie jest szerszą. Rzucają one jednakże dostateczne światło na rozwój i nasilenie wymienionych niżej form pracy w skali poszczególnych powiatów.

Praca nauczycielstwa na 3-stopniowych kursach dla dorosłych.

L. p.	POWIAT	Ilość Ognisk	Ilość Ognisk, które nadesł. sprawozdania	Ilość kursów	Ilość słuchaczów	Ilość członków pracujących na kursach
1	Brasław	15	1	1	23	1
2	Baranowicze . .	12	—	13	148	13
3	Głębokie	13	6	7	157	20
4	Lida	16	—	28	603	29
5	Mołodeczno . . .	8	4	15	270	24
6	Nieśwież	9	9	14	538	28
7	Nowogródek . .	12	—	—	—	—
8	Oszmiana . . .	10	6	22	410	31
9	Postawy	10	8	25	650	17
10	Słonim	8	—	25	517	25
11	Szczuczyn . . .	10	9	1	30	1
12	Święciany . . .	13	—	20	467	22
13	Stołpce	9	8	19	642	31
14	Wilejka	12	12	34	713	43
15	Wilno—powiat . .	19	19	27	720	30
16	Wołożyn	10	9	25	589	38
	Razem . .	186	91	276	6477	353

b) Szkoły dla dorosłych. c) Uniwersytety powszechne.

Ze względu na brak specjalnej rubryki w szematach sprawozdawczych Ognisk, dotyczącej powyższych form pracy oświatowej, akcji w tym zakresie nie da się ująć cyfrowo. Niewątpliwie rozwija się ona po linji, zakreślonej przez Zarząd Okręgu, którego dążeniem było, ażeby w każdem mieście powiatowem oraz w ważniejszych ośrodkach gminnych prowadzone były szkoły dla dorosłych i uniwersytety powszechne.

d) Akcja odczytowa.

Forma ta, doniedawna dominująca jeszcze w całokształcie pracy oświatowej, zaczyna coraz bardziej tracić swój samodzielny i dorywczy charakter, wiążąc się coraz ściślej z pokrewnemi dziedzinami, a przedewszystkiem z akcją świetlicową i działalnością ideową poszczególnych organizacyj.

Dzięki temu zaczyna ona zyskiwać coraz bardziej na planowości i pogłębieniu. Zainteresowanie nią podniosło się znacznie dzięki coraz częstszemu korzystaniu na terenie naszego Okręgu z aparatów projekcyjnych typu „Ornak" przy wygłaszaniu odczytów.

Ujęcie tej dziedziny w sposób cyfrowy napotyka jednakże na duże trudności ze względów technicznych, a przedewszystkiem ze względu na niechęć nauczycielstwa do rejestrowania poszczególnych odczytów.

4. BIBLJOTEKARSTWO I CZYTELNICTWO.

L.p.	POWIAT	Ilość bibljotek	Ilość pracujących członków Z. N. P.	Uwagi Nadesłano dane
1	Brasław	1	1	z 1 Og iska
2	Baranowicze . . .	—	—	brak danych
3	Głębokie	11	13	z 6 Ognisk
4	Lida	—	—	brak danych
5	Mołodeczno . . .	8	8	z 4 Ognisk
6	Nieśwież	18	21	z 9 Ognisk
7	Nowogródek . . .	—	—	brak danych
8	Oszmiana	42	43	z 6 Ognisk
9	Postawy	11	13	z 8 Ognisk
10	Słonim	—	—	brak danych
11	Szczuczyn	14	17	z 9 Og isk
12	Święciany	26	26	z 13 Ognisk
13	Stołpce	26	29	z 8 Ognisk
14	Wilejka	23	35	z 12 Ognisk
15	Wilno — powiat . .	8	12	z 19 Ognisk
16	Wołożyn	13	16	z 9 Ognisk
	Razem . .	201	234	

Uwaga. Zestawienie powyższe obejmuje jedynie udział naczycielstwa w prowadzeniu stałych bibljotek publicznych i ruchomych, reszta zaś w specjalnie wynajętych lub zaofiarowanych lokalach. z pominięciem bibljotek organizacyj społeczno-oświatowych.

Praca w tej dziedzinie oparta na coraz większej liczbie stałych bibljotek publicznych i sieci kompletów ruchomych, uzyskanych dzięki inicjatywie i poparciu władz szkolnych i samorządowych, a kiero-

wanych przez powiatowe centrale bibljotek ruchomych, wykazuje coraz większe tendencje rozwojowe. Można powiedzieć bez przesady, że całe prawie nauczycielstwo bierze w niej udział, gdyż tam, gdzie niema bibljotek dwóch pierwszych typów, rolę zastępczą w stosunku do nich pełnią bibljoteki szkolne. Poza bibljotekami stałemi, ruchomemi, które są wyszczególnione w poniższem zestawieniu, członkowie Związku w okresie sprawozdawczym prowadzili ponadto 395 bibljoteczek stałych lub ruchomych poszczególnych organizacyj społeczno-oświatowych.

5. PRACA ŚWIETLICOWA I ARTYSTYCZNO-ROZRYWKOWA.

Dział ten dotyczy udziału nauczycielstwa w akcji świetlicowej, chóralnej i teatralnej na terenie Okręgu.

Praca świetlicowa w okresie sprawozdawczym, ze względu na wielkie walory, które reprezentuje, nabrała stosunkowo dużego rozmachu i jest już dziś poważnem zjawiskiem w całokształcie naszej pracy społecznej. Na terenie wsi czy miasteczka, jest ona tym naturalnym ośrodkiem, w którym skupia się całe życie kulturalne danej miejscowości.

Udział nauczycielstwa w pracy świetlicowej.

L.p.	POWIAT	Ilość świetlic	Ilość członków Związku pracujących w świetlicach	Uwagi Nadesłane dane
1	Brasław	5	5	z 1 Ogniska
2	Baranowicze. . . .	—	—	brak danych
3	Głębokie	19	23	z 6 Ognisk
4	Lida	—	—	brak danych
5	Mołodeczno. . . .	9	17	z 4 Ognisk
6	Nieśwież	27	22	z 9 Ognisk
7	Nowogródek . . .	—	—	brak danych
8	Oszmiana.	37	50	z 6 Ognisk
9	Postawy	27	33	z 8 Ognisk
10	Słonim.	—	—	brak danych
11	Szczuczyn	11	22	z 9 Ognisk
12	Święciany	86	104	z 13 Ognisk
13	Stołpce	37	58	z 8 Ognisk
14	Wilejka	109	134	z 12 Ognisk
15	Wilno — powiat . .	36	42	z 19 Ognisk
16	Wilno — miasto . .	—	—	brak danych
17	Wołożyn	18	44	z 9 Ognisk
	Razem . .	421	554	

Akcja świetlicowa racjonalnie poprowadzona, obejmuje w swoich ramach najrozmaitsze formy pracy, poczynając od działalności ściśle oświatowej w postaci odczytów, czytelnictwa, poprzez dziedzinę gospodarczą i artystyczną w postaci chórów i teatrów ludowych, a kończąc na dziale rozrywkowo-towarzyskim. Wśród świetlic można wyróżnić 3 zasadnicze typy: a) świetlice powszechne, b) organizacyjne i 3) międzyorganizacyjne. Większość z nich mieści się w salach szkolnych, reszta zaś w specjalnie wynajętych lub zaofiarowanych lokalach. Obok świetlic w ścisłym znaczeniu, występuje również na naszym terenie dużo punktów t. zw. pracy świetlicowej.

Jeśli chodzi o stronę finansową całej akcji, to jest ona w znacznej mierze pokrywana przez lokalne samorządy, bądź też przez zainteresowane organizacje.

Co do kwalifikacyj fachowych kierowników i organizatorów świetlic, to nauczycielstwo zostało przygotowane do tej pracy na szeregu 5-dniowych kursów świetlicowych, organizowanych przez Kuratorjum O. S. W. w roku szkolnym 1930/31.

Co do chórów ludowych, to w roku sprawozdawczym osiągnęły one liczbę 257 zespołów o 3.394 członkach. Święta pieśni odbyły się w 13 powiatach, przy znacznym udziale i pomocy ze strony poszczególnych Oddziałów Powiatowych. Należy również nadmienić, że jedynym prawie czynnikiem prowadzącym pracę w zespołach śpiewaczych było nauczycielstwo związkowe.

Członkowie Związku zorganizowali 2421 przedstawień z młodzieżą, zgrupowaną w 818 zespołach.

Sprawozdanie z działalności kancelaryjnej i kasowej

Do ważniejszych działów pracy kancelaryjnej — którą podobnie jak i w latach poprzednich wykonano w okresie sprawozdawczym — mianowicie: I. — załatwienie pism, II. — ewidencja członków, III. — kontrola wpłacanych składek, IV. — raty i V — wydawnictwa, przybył jeszcze dział VI — prowadzenie Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej, uruchomionej z dniem 1-go stycznia 1932 r.

Załatwianie pism.

Dziennik podawczy za rok sprawozdawczy został zakończony numerem 5014 (w porównaniu z rokiem ubiegłym o 62 numery mniej). Jednak ogólna liczba spraw załatwionych utrzymała się na tym sa-

mym poziomie około 45 tysięcy, gdyż jak i w ubiegłym roku, sprawy mniejszej wagi nie księgowano w dzienniku podawczym, jak np. — ekspedycję czasopism, wydawnictw, zaproszeń, okólników, zbiorowych, sprawy pożyczkowe i t. p. osiągają liczbę około 40 tysięcy.

Przy takim nawale pracy pracownicy biurowi, mając za punkt honoru załatwianie spraw bez zaległości, musieli często pracować poza godzinami urzędowemi i rzeczywiście należy stwierdzić, iż okres sprawozdawczy został zamknięty bez zaległych spraw.

Należy jeszcze nadmienić, iż czynnikiem niejednokrotnie uniemożliwiającym sprawność pracy biurowej była konieczność wystosowywania w jednej i tej samej sprawie po kilka nawet ponagleń, gdyż niektóre jednostki organizacyjne dotychczas jeszcze nie dostosowały się do prowadzenia spraw w trybie wskazanym przez Zarząd Okręgu.

Niezależnie od załatwiania pracy kancelaryjnej na piśmie poszczególni pracownicy poświęcili wiele czasu na udzielanie interesantom ustnych informacyj w biurze Okręgu.

Kontrola wpłacanych składek.

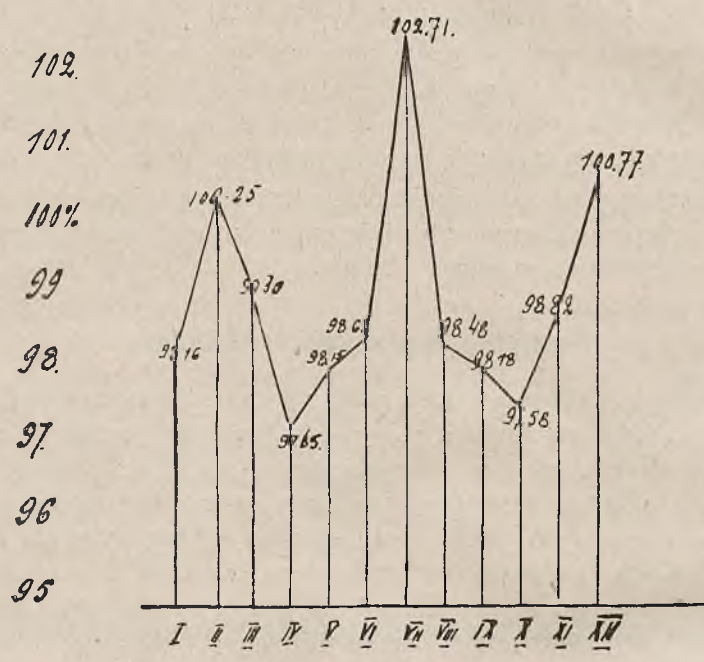
Miesięczna składka członkowska na rzecz Zarządu Głównego łącznie ze składką na fundusz wzajemnej pomocy wynosiła w okresie sprawozdawczym, jak i w roku ubiegłym 3 zł. 60 gr. Sposób wpłacania tych składek pozostał również nie zmieniony, mianowicie Zarządy poszczególnych Oddziałów Powiatowych potrącały co miesiąc należne składki z uposażenia służbowego członków i przekazywały wszystkie sumy do P. K. O. na konto czekowe Zarządu Głównego, zawiadamiając jednocześnie Zarząd Okręgu o dokonanej wpłacie.

Zarząd Okręgu po otrzymaniu odpisu rozdzielnika sprawdzał czy przekazywane kwoty odpowiadają rzeczywistemu w danym miesiącu stanowi członków i w miarę powstawania zaległości przypominał odpowiednim Oddziałom Powiatowym o obowiązku uregulowania należności.

Częściowo wskutek ponagleń, w większej zaś mierze dzięki coraz lepszemu wyrobieniu organizacyjnemu Oddziałów Powiatowych udaje się osiągnąć prawie stuprocentową płatność; uwidoczniamy to w poniższem zestawieniu składek wpłaconych w roku 1932 z całego Okręgu Wileńskiego. Niewpłacone 0,93 proc. ogólnej należności pochodzi stąd, iż zostali w tem zestawieniu przyjęci pod uwagę wszyscy członkowie bez uwzględnienia tych, którzy uzupełniają wykształcenie na

W. K. N. i Instytucie, a są zwolnieni od płacenia składek, w wypadkach gdy korzystają z bezpłatnych urlopów.

Dla zobrazowania przeciętnej płatności wszystkich Oddziałów Powiatowych za poszczególne miesiące w stosunku procentowym do ogólnej liczby członków zamieszczamy wykres, z którego łatwo zorjentować się na jakie miesiące przypada najlepsza płatność.

Jak wykazuje praktyka z lat ubiegłych oraz powyższa tabelka najgorsza płatność przypada na kwiecień (97,65 proc.) i na październik (97,58 proc.).

Zniżkę procentu płatności powodują w pierwszym wypadku wyjazdy członków na ferje Wielkanocne, w drugim zaś ich ruch służbowy (przeniesienia), co wielce utrudnia Oddziałom Powiatowym normalne potrącanie składek.

Natomiast najlepszą płatność i wyrównanie zaległości wykazują miesiące lipiec (102,71 proc.) i grudzień (100,77 proc.).

Wysoki procent płatności w lipcu tłumaczy się tem, iż niektóre Oddziały Powiatowe potrącają w lipcu składki za lipiec i za sierpień

łącznie, czem też tłumaczy się gwałtowny spadek płatności w sierpniu. W grudniu zaś nasilenie płatności ma za podstawę konieczność uregulowania wszystkich spraw rachunkowych przed końcem roku budżetowego.

ZESTAWIENIE
składek członkowskich wpłaconych na rzecz Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie za 1932 r.

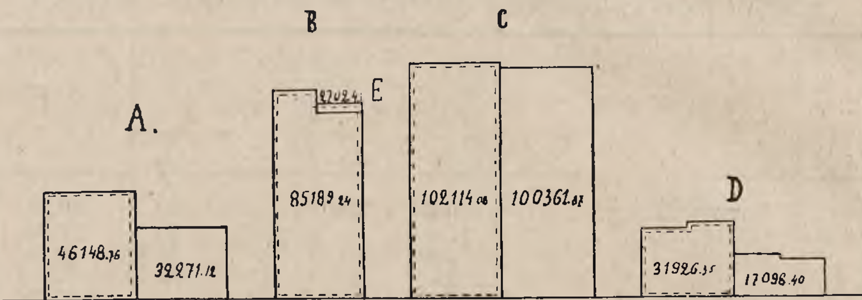
L. p.	POWIAT	SKŁADKI				Stosunek %%
		Należne		Wpłacone		
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	
1	Nowogródek	9.856	80	9.979	20	101,24
2	Lida	11.156	40	11.210	80	100,48
3	Postawy	5.961	60	5.983	50	100,36
4	Stołpce	6.184	80	6.198	80	100,22
5	Nieśwież	7.902	—	7.920	—	100,22
6	Mołodeczno	5.504	40	5.509	80	100,00
7	Oszmiana	6.586	20	6.586	20	100,00
8	Wil.-Trocki	9.536	40	9.537	—	100,00
9	Wołożyn	6.804	—	6.804	—	100,00
10	Brasław	9.327	60	9.309	60	99,80
11	Słonim	5.952	20	5.939	35	99,79
12	Szczuczyn k/Lidy	5.976	—	5.963	40	99,78
13	Wilejka	7.545	60	7.528	20	99,76
14	Baranowicze	9.153	—	9.123	60	99,68
15	Głębokie	9.990	—	9.950	40	99,60
16	Święciany	7.592	40	7.266	—	95,82
17	Wilno miasto	6.850	80	5.847	—	85,34
	Razem	131.880	20	130.656	85	99,07

Pośrednictwo w zakupach towarów.

W gospodarce finansowej Okręgu za rok 1932 jak i w latach ubiegłych dział ten stanowi jedną z poważniejszych pozycyj. Kryzys ekonomiczny, który w dużej mierze dotknął nauczycielstwo, wpłynął na zmniejszenie się obrotów w tym dziale prawie o 40 proc. Stąd też nie udało się osiągnąć wpływów z rabatów w preliminowanej wysokości 5000 zł., a tylko 4550 zł. Zarząd Okręgu, w trosce o należyte wywiązanie się z powziętych w stosunku do firm zobowiązań, zmuszony był ograniczyć w pewnym stopniu dotychczasowe możliwości korzystania z tego działu przez członków, osiągając przez to zmniejszenie się zaległości w stosunku do firm i polepszenie płatności poszczególnych członków korzystających z pośrednictwa. Niżej podane wykresy ilustrują dokładnie całokształt gospodarki w tym dziale.

Wykres A i D wskazuje znaczne zmniejszenie się zadłużenia tak członków w stosunku do Okręgu o 14222 zł. 41 gr. jak Okręgu w stosunku do firm o 15172 zł. 63 gr.

Wykres B ilustruje sumę na jaką członkowie nasi poczynili zakupów za pośrednictwem Okręgu i E drobne zadłużenia z tytułu protestów weksli, kosztów i t. p. Dla porównania należy zaznaczyć, iż w roku sprawozdawczym 1931 suma zakupów wynosiła 139739 zł. 84 gr.

A — zadłużenie 1/I 1932 r. B — pobrano towarów. C — opłacono w 1932 r.
D — zadłużenie na 31/XII 1932 r. E — pożyczki krótkoterminowe i protesty weksli.

——————— dane dotyczące Okręgu.
- - - - - - - „ „ członków.

Wykres C ilustruje płatność członków w stosunku do Okręgu 102114 zł. 08 gr. i Okręgu w stosunku do firm 100361 zł. 87 gr. Znaczna różnica między sumami wpłaconemi, a zadłużeniem za rok 1932 (wykres B) osiągnięta została przez zarządzenie Okręgu zmierzające do zmniejszenia dość znacznych zaległości członków naszych w stosunku do Okręgu z tego tytułu

Wydawnictwa.

W okresie sprawozdawczym nowych wydawnictw nie drukowano, wobec czego akcja wydawnicza sprowadza się jedynie do dalszej sprzedaży wydawnictw z roku 1930 i 1931-go.

Na dzień 1-go stycznia 1932 r. na składzie Okręgu pozostawało:

„50 planów lekcyj śpiewu na oddział I-szy“	176 egz.
50 planów lekcyj śpiewu na oddział II-gi“	693 „
„Zastosowanie zasady kocentracji w oddz. IV szk. pow.“ .	385 „
„Pojezierze Wileńskie“ (mapki)	55 „
Razem . . .	1309 egz.

Sprzedano:

„50 planów lekcyj śpiewu na oddział I-szy"	29 egz.
„50 planów lekcyj śpiewu na oddział II-gi"	57 „
„Zastosowanie zasady koncentracji w oddz. IV szk. pow.	18 „
„Pojezierze Wileńskie"	55 „
Razem	159 egz.

Oddano do sprzedaży komisowej:

„50 planów lekcyj śpiewu na oddział I-szy"	140 egz.
„50 planów lekcyj śpiewu na oddział II-gi"	352 „
„Zastosowanie zasady koncentracji w oddz. IV szk. pow.	45 „
Razem	537 egz.

Pozostało na składzie:

„50 planów lekcyj śpiewu na oddział I-szy"	7 egz.
„50 planów lekcyj śpiewu na oddział II-gi	284 „
„Zastosowanie zasady koncentracji w oddz. IV szk. pow.	322 „
Razem	613 egz.

Sprawozdanie z funduszu zapomogowego dla zredukowanych nauczycieli za czas od 1-go listopada 1931 r. do 31-go sierpnia 1932 r. włącznie.

Redukcja etatów nauczycielskich w lipcu 1931 r., pozbawiając pracy szereg naszych kolegów, postawiła ich w sytuacji bez wyjścia

Okręg Wileński Związku Nauczycielstwa Polskiego, zdając sobie sprawę z rozpaczliwego położenia dotkniętych redukcją, uchwalił na plenarnem posiedzeniu w dniu 21-go września 1931 roku stworzyć specjalny fundusz zapomogowy dla zredukowanych kolegów przez dobrowolne opodatkowanie się wszystkich członków Związku po jednym zł. miesięcznie, celem przyjścia z pomocą najbardziej potrzebującym, pod postacią zapomóg miesięcznych, względnie jednorazowych.

Powyższa uchwała Zarządu Okręgu została podana do wiadomości ogółu członków podczas Zjazdów Powiatowych i trzeba na tem miejscu podkreślić wielką spoistość organizacyjną i ofiarność Kol. Kol. ponieważ we wszystkich powiatach zapadły jednomyślne uchwały wpłacania po 1 zł. na rzecz Funduszu dla zredukowanych Kolegów, począwszy od dnia 1-go listopada 1931 r.

Dysponowanie zebranym groszem wymagało od Zarządu Okręgu zastosowania oględności i ostrożności w przyznawaniu zapomóg i dlatego zanim powzięto decyzję o przyznaniu zapomogi badano warunki materjalne ubiegającego się o takową, zbierano o nim informacje za pomocą kart rejestracyjnych, wreszcie ubiegano się u Władz o ponowne zatrudnienie zredukowanego.

Dla zobrazowania akcji niesienia pomocy zredukowanym zamieszczamy sprawozdanie z Funduszu Zapomogowego za czas od 1. XI. 1931 r. do 31. VIII. 1932 r.

Przychód.

I. Wpłacono przez Oddziały Powiatowe:				
1. Lida	zł.	1850.00		
2. Głębokie	„	1633.00		
3. Baranowicze	„	1510.00		
4. Wileńsko-Trocki . . .	„	1509.00		
5. Brasław	„	1425.00		
6. Nowogródek	„	1318.10		
7. Nieśwież	„	1303.00		
8. Wilejka	„	1263.65		
9. Święciany	„	1205.00		
10. Wołożyn	„	1076.00		
11. Oszmiana	„	1043.00		
12. Słonim	„	1023.00		
13. Wilno	„	989.00		
14. Postawy	„	952.00		
15. Szczuczyn k/L.	„	930.93		
16. Mołodeczno	„	912.00		
17. Stołpce	„	530.50	zł.	20.473.18
II. Zwrócone zapomogi . . .	zł.	270.00	zł.	270.00
III. Wpłacono przez Państw. Seminarjum Nauczycielskie Męskie w Wilnie, Ogniska: Gierwiaty i Wołma . . .	zł.	259.57	zł.	259.57
Razem . .			zł.	21.002,75

Rozchód.

I. Zapomogi jednorazowe.

3	po	200.00 zł.	zł.	600.00		
3	,,	150.00 ,,	,,	450.00		
1	,,	142.90 ,,	,,	142.90		
1	,,	140.20 ,,	,,	140.20		
1	,,	120.00 ,,	,,	120.00		
15	,,	100.00 ,,	,,	1500.00		
1	,,	85.00 ,,	,,	85.00		
1	,,	80.00 ,,	,,	80.00		
1	,,	55.00 ,,	,,	55.00		
9	,,	50.00 ,,	,,	450.00		
1	,,	40.00 ,,	,,	40.00		
1	,,	30.00 ,,	,,	30.00		
1	,,	25.00 ,,	,,	25.00		
1	,,	12.50 ,,	,,	12.50		
2	,,	10.00 ,,	,,	20.00		
1	,,	5.00 ,,	,,	5.00		
1	,,	4.00 ,,	,,	4.00	zł.	3759.60

II. Przesyłka pieniędzy	,,	9.90		
Zwrot nadpłaconych składek	,,	1.00	zł.	10.90

III. Zapomogi miesięczne.

Za listopad 1931 r.

5	po	50.00 zł.	zł.	250.00		
2	,,	60.00 ,,	,,	120,00		
1	,,	80.00 ,,	,,	80.00	zł.	450.00

Za grudzień 1931 r.

7	po	50.00 zł.	zł.	350.00		
2	,,	60.00 ,,	,,	120.00		
1	,,	80.00 ,,	,,	80.00	zł.	550.00

Za styczeń 1932 r.

11	po	50.00 zł.	zł.	550.00		
5	,,	60.00 ,,	,,	300.00		
2	,,	80.00 ,,	,,	160.00	zł.	1010.00

Do przeniesienia . . . zł. 5780.50

		Z przeniesienia . . .			zł. 5780.50
Za luty 1932 r.					
14	po	50.00 zł.	zł.	700.00	
5	„	60.00 „	„	300.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1160.00
Za marzec 1932 r.					
14	po	50.00 zł.	zł.	700.00	
5	„	60.00 „	„	300.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1160.00
Za kwiecień 1932 r.					
14	po	50.00 zł.	zł.	700.00	
6	„	60.00 „	„	360.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1220.00
Za maj 1932 r.					
13	po	50.00 zł.	zł.	650.00	
5	„	60.00 „	„	300.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1110.00
Za czerwiec 1932 r.					
12	po	50.00 zł.	zł.	600.00	
5	„	60.00 „	„	300.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1060.00
Za lipiec 1932 r.					
12	po	50.00 zł.	zł.	600.00	
5	„	60.00 „	„	300.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1060.00
Za sierpień 1932 r.					
12	po	50.00 zł.	zł.	600.00	
5	„	60.00 „	„	300.00	
2	„	80.00 „	„	160.00	zł. 1060.00
Razem podług punktów I, II i III . . .					zł. 13610.50
Saldo					zł. 7392.25
		RAZEM . . .			zł. 21002.75

Z powyższego sprawozdania daje się zauważyć, że od kwietnia 1932 roku ilość zapomóg stopniowo obniża się. Tłumaczy się to tem. iż większość z potrzebujących pomocy została ponownie zatrudniona.

W związku z takim stanem rzeczy na X-tem Zgromadzeniu Okręgowem Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie w dniu 6-go maja 1932 r. zapada uchwała:

1) przerwać z dniem 1-go maja 1932 r. płacenie 1 zł. składki na fundusz zapomogowy zredukowanym kolegom.

2) udzielać zapomóg zredukowanym kolegom z posiadanego funduszu do dnia 31-go sierpnia 1932 r.

3) upoważnić Zarząd Okręgu Wil. Z. N. P. do wznowienia w razie potrzeby akcji niesienia pomocy zredukowanym kolegom.

4) uruchomić z dniem 1. I. 1933 r. z pozostałego funduszu dla zredukowanych Kol. Kol. stały fundusz zapomogowy Okręgu Wileńskiego Z. N. P., z któregoby w pierwszym rzędzie korzystali zgodnie z regulaminem opracowanym przez pełny Zarząd Okręgu Wil. Z. N. P., Kol. Kol. chorzy w szpitalach i sanatorjach oraz inni Kol. Kol. znajdujący się w wyjątkowych sytuacjach.

5) wzmacniać każdorocznie fundusz zapomogowy przez jednorazową składkę w wysokości 1-go złotego. wpłacaną każdego 1-go grudnia.

Stosownie do punktów 2 i 4 powyższej uchwały pozostałość na dzień 31. VIII. 1932 r. w sumie zł. 7392 gr. 25 przelano na konto stałego funduszu zapomogowego.

Zarząd Okręgu Z. N. P. Wileńskiego na plenarnem posiedzeniu w dniu 2-go października 1932 r. uchwalił następujący:

Regulamin Funduszu Zapomogowego przy Zarządzie Okręgu Zw. Naucz. Polskiego w Wilnie.

1. Na podstawie uchwały X-go Walnego Zjazdu Delegatów Ognisk Z.N.P. Okręgu Wileńskiego stwarza się przy Zarządzie Okręgu „Fundusz Zapomogowy".

II. Fundusz ten składa się:

1) z pozostałego funduszu zapomogowego dla zredukowanych Kolegów (żanek);

2) z jednorazowej składki płatnej corocznie przez członków Związku w dniu 1. XII. w wysokości 1 zł.;

3) z dobrowolnych składek, darów, zapisów i subwencyj;

4) z procentów od wyżej wymienionego kapitału.

III. Zapomogi przyznawane są przez Wydział Wykonawczy Okręgu członkom Związku leczącym się w sanatorjach i zakładach leczniczych, oraz Kolegom znajdującym się w wyjątkowych sytuacjach finansowych nie z własnej winy.

IV. Do zapomóg z wymienionego wyżej funduszu mają prawo członkowie, którzy należą do Organizacji nieprzerwanie przynajmniej 1 rok i opłacili składkę na fundusz zapomogowy.

V. Zapomogi przyznawane są w myśl zasad p. III na podstawie podań, zaopatrzonych w dowody przebywania w sanatorjach i zakładach leczniczych, przesyłanych do Zarządu Okręgu drogą przez Ogniska i Oddziały Powiat. (Grodzkie).

VI. Fundusz wymieniony w punkcie I pod 1) wraz z narastającemi od niego procentami stanowi kapitał zasobowy. Korzystanie z niego może być dopuszczalne jedynie na podstawie uchwały Pełnego Zarządu Okręgu.

VII. Fundusz zapomogowy przechowywany jest w Kasie Pożyczkowo-Oszczędnościowej przy Zarządzie Okręgu w oprocentowaniu nie mniejszem niż w P. K. O.

VIII. Działalność funduszu zapomogowego rozpoczyna się z dniem 1. I. 1933 r.

IX. Regulamin niniejszy może być zmieniony uchwałą Pełnego Zarządu Okręgu.

RACHUNEK

zysków i strat za rok 1932 Okręgu Wileńskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego.

TREŚĆ	Winien Zł.	gr.	TREŚĆ	Ma Zł.	gr.
Wydatki administracyjne . . .	6.496	70	Wpływy z rabatów	4.550	98
Czysty zysk	1.212	20	%% od udzielonych pożyczek	528	23
			Zysk z wydawn. miesięcznika .	2.245	53
			„ z kursów wakacyjnych . .	268	70
			„ z Walnego Zjazdu . . .	12	50
			Różne	102	96
	7.708	90		7.708	90

BILANS

za rok 1932 Okręgu Wileńskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego

Nazwa rachunków	Aktywa Zł.	gr.	Nazwa rachunków	Pasywa Zł.	gr.
Kasa	312	40	Zarząd Główny w Warszawie	1.240	32
Pocztowa Kasa Oszczędności	113	88	Wierzyciele	17.098	49
Dłużnicy	31.926	35	Udziały	904	50
Pożyczki	5.158	22	Kursy	2.740	15
Inwentarz	363	00	Druki i odznaki związkowe	577	16
Różnych	555	90	Fundusz wydawniczy	3.000	00
Prenumeratorzy miesięcznika	776	90	„ zapasowy	5.035	58
			Kapitał żelazny funduszu zapomogowego	7.392	25
			Czysty zysk	1.212	20
	39.206	65		39.206	65

Skarbnik *Radziwanowski Leon.* Przewodniczący *Dobosz Stanisław.*

Komisja Rewizyjna przejrzała poszczególne konta i bilans zamknięcia za rok 1932 na sumę złotych 39.206 gr. 65 i stwierdziła całkowitą zgodność zaksięgowania z dokumentami przychodu i rozchodu. Podkreślając racjonalną i przewidującą gospodarkę oraz wzorowe prowadzenie rachunkowości, Komisja Rewizyjna stawia wniosek udzielenia Zarządowi Okręgu absolutorjum za rok 1932 przez Walne Zgromadzenie Delegatów.

Wilno, dnia 13.IV 1933 r. Przewodniczący Komisji: *Wł. Latoszek.*

Członkowie: *Milenkiewicz Józef, Stanek Jan.*

SPRAWO

z wykonania preliminarza budżetowego Okręgu Wileńskiego Z. N. P. w Wilnie w dniu

ROZCHÓD.

Dział	Szczegółowe pozycje	Preliminowano Zł.	Preliminowano gr.	Wydatkowano Zł.	Wydatkowano gr.	Wydano więcej niż preliminowano Zł.	Wydano więcej niż preliminowano gr.
I Uposażenia	Pobory kierownika biura .	2760	—	2580	—	—	—
	„ kancelistki . . .	2400	—	2400	—	—	—
	„ buchaltera . . .	2160	—	2160	—	—	—
	„ maszynistki . . .	1800	—	1800	—	—	—
	„ administratora „Miesięcznika“ .	1440	—	1620	—	180[2])	—
	„ woźnego	960	—	960	—	—	—
	Wynagrodzenie dla prowadzącego dział ratowy	600	—	600	—	—	—
II Lokal	Podatek od lokali . . .	200	—	198	03	—	—
	Lokal	2400	—	1672	—	—	—
	Remont lokalu	200	—	197	40	—	—
	Opał i światło	1500	—	1353	30	—	—
	Utrzymanie czystości . .	120	—	123	05	3	05
III	Kasa Chorych i ubezpiecz.	710	—	1425	60	715	60[4])
IV Kancelarja	Znaczki pocztowe . . .	2000	—	1911	37	—	—
	Wydatki kancelaryjne . .	1000	—	1657	02	657	02[5])
	Premja i manipul. P. K. O.	400	—	536	40	136	40[6])
	Prenumerata pism . . .	200	—	188	35	—	—
	Telefon i telegramy . . .	600	—	681	48	81	48[7])
V	Wyjazdy i posiedzenia pełnego zarządu . . .	4500	—	4275	09	—	—
VI	Walny Zjazd	2500	—	3536	20	1036	20[8]
VII	Drobne wydatki czł. zarz.	700	—	782	50	82	50[9])
VIII	Druk i papier	6500	—	6782	—	282[10])	—
Pismo	Honorarja autorskie . . .	1000	—	1356	68	356	68[11])
	Wysyłka	1000	—	955	28	—	—
IX	Nieprzewidziane wydatki .	300	—	350	40	50	40[12])
X	Inwentarz	300	—	330	—	30[13])	—
XI	Kasa ogniotrwała . . .	1000	—	300	—	—	—
	Zamiana „Roneo“ . . .	500	—	500	—	—	—
	Razem . .	39750	—	41232	15	3611	33
	Czysty zysk za r. 1932 .	—	—	1212	20	—	—
	Ogółem . . .	—	—	42444	35	—	—

[1]) Zaliczono na rachunek należności w Kasie Chorych. — Dział III. [2]) Pobory redaktora za grudzień 1931 r. i różnica za styczeń 1932 r. między 150 zł. preliminowanymi w 1931 r. a 120 zł. w roku 1932. [3]) Wobec niedojścia do skutku zmiany lokalu z powodu braku środków finansowych. [4]) Uregulowano sporne zaległości z lat ubiegłych, sprawa których została załatwiona przez Z. U. P. U. w roku 1932, oraz składki do Kasy Chorych za kierownika biura. [5]) Druk ksiąg buchalteryjnych i druków do działu ratowego na okres trzyletni. [6]) Przerozchodowano wskutek wzmożonego obrotu P. K. O. [7]) Wydano więcej na rozmowy pozamiejskie i telegramy wskutek wzmożonej pracy organizacyjnej. [8]) Zasadniczo preliminowanej sumy nie przekroczono. Rozchody zwiększyły się o 1036 zł.

ZDANIE

na rok 1932 uchwalonego na X Walnem Zgromadzeniu Okręgowem 7 maja 1932 r.

PRZYCHÓD.

Pozostało Zł.	Pozostało gr.	Dział	Szczegółowe pozycje	Preliminowano Zł.	Preliminowano gr.	Wpłynęło Zł.	Wpłynęło gr.
180[1])	—		Subsydjum Zarządu Gł. . .	15000	—	15000	—
—	—						
—	—	A	Składki na Zjazd z roku ub.	1604	—	1604	—
—	—						
			Składki na Zjazd za rok bież.	1500	—	1944	70
—	—						
—	—						
			Rabaty z rat	5000	—	4550	98
—	—	B					
1	97		Prenumerata pism i ogłoszenia	15000	—	17918	65[15])
728[3])	—						
2	60						
146	70	C	% od pożyczek	500	—	528	23
—	—						
—	—		Czynsz za lokal od Oddziału				
88	63	D	Grodzkiego i powiatu				
—	—		Wileńsko-Trockiego . .	600	—	—	—
—	—						
11	65						
—	—	E	Rutski za wydawnictwa . .	546	—	546	—
			Razem . . .	39750	—	42092	56
224	91						
—	—		Różne wpływy nie objęte preliminarzem	—	—	351	79
—	—						
	—						
—	—						
44	72						
—	—						
—	—						
700[14])	—						
—	—						
2129	18						
—	—						
—	—		Ogółem . . .	—	—	42444	35

20 gr., lecz równocześnie zwiększyły się o taką sumę dochody, które wpłynęły z imprez zjazdowych. [9]) Wskutek wzmożonej pracy organizacyjnej. [10]) Druk numeru sprawozdawczego w związku z X Walnym Zjazdem wpłynął na przekroczenie preliminowanej sumy. [11]) Opłacenie honorarjów za lata ubiegłe, po które autorzy zwrócili się dopiero w roku budżetowym 1932, oraz poczynania związane z podniesieniem poziomu pisma wpłynęły na przekroczenie tej pozycji. [12]) Opłacono dodatkową siłę przy sporządzaniu bilansu. [13]) Zakupiono kartotekę do ewidencji. [14]) Kupiono kasę okazyjnie. [15]) Nadwyżka wpłynęła z sprzedanych wydawnictw.

PROJEKT PRELIMINA
Okręgu Wileńskiego Związku Nau

PRZYCHÓD

Dział	poz.	Wyszczególnienie	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
A.	1	Subsydjum Zarządu Główn. . . .	15.000	00				
	2	Składki na Zjazd	1.800	00	16.800	00		
B.	1	Rabaty od rat	2.450	00				
	2	Prenumerata pism i ogłoszenia . .	17.000	00	19.450	00		
C.	1	% od pożyczek			500	00		
D.	1	Czynsz za lokal od Oddz. . . .			330	00		
E.	1	Projektuje się przelanie z czystego zysku za rok 1932			212	20		
		Razem . .					37.292	20

RZA BUDŻETOWEGO
czycielstwa Polskiego na rok 1933.

ROZCHÓD

Poz.	Wyszczególnienie	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
I	**Uposażenie**						
1	Pobory kierownika biura	2.400	00				
2	„ kancelistki	2.400	00				
3	„ buchaltera	1.680	00				
4	„ maszynistki	1.800	00				
5	„ urzędnika administracyjnego „Spraw Nauczycielsk.“ . . .	1.440	00				
6	Pobory redaktora „Spraw“	600	00				
7	„ woźnego	960	00	11.280	00		
II	**Lokal**						
1	Czynsz za lokal z wodą	1.730	00				
2	Podatek lokalowy	190	00				
3	Remont lokalu	100	00				
4	Utrzymanie czystości w lokalu . . .	130	00				
5	Opał i światło	1.400	00	3.550	00		
III	**Ubezpieczenia**						
1	Kasa Chorych i ubezpieczenia . . .			1.150	00		
IV	**Kancelarja**						
1	Znaczki pocztowe	2.000	00				
2	Wydatki kancelaryjne	1.200	00				
3	Prowizja i manipulacja P.K.O. . . .	550	00				
4	Prenumerata pism codziennych i urzędowych	200	00				
5	Telefon i telegramy	600	00	4.550	00		
V	**Wyjazdy i lustracje**						
1	Wyjazdy i posiedzenia Pełnego Zarządu Okręgu	4.250	00				
2	Drobne wydatki członków Zarządu . .	900	00	5.150	00		
VI	**Walny Zjazd**			1.500	00		
VII	**Pismo**						
1	Druk i papier miesięcznika	6.500	00				
2	Honorarja autorskie	1.200	00				
3	Wysyłka „Spraw Naucz.“	1.000	00	8.700	00		
VIII	**Inwentarz**			200	00		
IX	**Sekcje**			1.012	20		
X	**Nieprzewidziane wydatki**			200	00		
	Razem					37.292	20

ZESTAWIENIE OBROTOWE ZA ROK 1932
Wileńskiego Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego

L.p.	NAZWY RACHUNKÓW	Winien Zł.	Winien gr.	Ma Zł.	Ma gr.
1	Kasa	167.536	78	167.224	38
2	Zarząd Główny	16.293	26	17.533	58
3	Pocztowa Kasa Oszczędności	111.231	37	111.117	49
4	Wierzyciele	100.361	87	117.460	36
5	Dłużnicy	134.040	43	102.114	08
6	Pożyczki	12.983	42	7.825	20
7	Rabaty % % i wydatki administracyjne	6.472	17	6.472	17
8	Inwentarz	363	—	—	—
9	Udziały	—	—	904	50
10	Różnych	10.559	10	10.003	20
11	Czasopismo	18.464	65	18.464	65
12	Prenumeratorzy czasopisma	16.459	90	15.683	—
13	Kursy	2.687	65	5.433	80
14	Druki Zarządu Głównego	845	27	1.422	43
15	Zyski i straty	1.990	06	3.202	26
16	Walny Zjazd	3.548	70	3.548	70
17	Fundusz wydawniczy	—	—	3.000	—
18	„ zapasowy	—	—	5.035	58
19	Kapitał żelazny funduszu zapomogowego	—	—	7.392	25
20	Fundusz zapomogowy	19.377	05	19.377	05
	Ogółem	623.214	68	623.214	68

BILANS ZAMKNIĘCIA ZA 1932 ROK.

Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych „Samopomoc“ istniejących przy Oddziałach Powiatowych Okręgu Wileńskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego.

(z pośród 12 kas nadesłały sprawozdania Kasy: w Głębokiem, Oszmianie, Postawach, Nowogródku, Wilejce i Wołożynie).

STAN CZYNNY:

1.	Gotówka w Kasie	7.132.53
2.	Pożyczki	96.026.38
3.	Rachunki	770.47
4.	Inne rachunki	79.45
5.	Pożyczki w dochodzeniu	112.40
6.	Lokaty	2.260.01
7.	Inkaso	418.17
8.	Koszta administracyjne	472.05
9.	P. K. O.	98.82
10.	Ruchomości	29.70
	Razem	107.399.98

STAN BIERNY:

1.	Udziały	60.869.25
2.	Fundusz zasobowy	5.744.85
3.	Fundusz na kupno kasy ogniotrwałej	1.136.16
4.	Fundusz amortyz.	2.97
5.	Wkłady	33.606.75
6.	Komitenci	418.17
7.	Odsetki	1296.01
8.	Różne	454.32
9.	Długi	9.73
10.	Sumy przechodn.	174.21
11.	Zysk	3687.56
	Razem	107.399.98

Działalność Oddziałów Powiatowych.

Baranowicze.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Baranowiczach liczy 219 członków (w czem 15 nauczycieli szkół średnich), zrzeszonych w następujących Ogniskach: Baranowicze, Dobromyśl, Horodyszcze, Kroszyn, Krzywoszyn, Lachowicze, Mołczadź, Nowa Mysz, Niechniewicze. Ostrów, Stołowicze, Swojatycze i Wolna.

Zarząd Oddziału Powiatowego stanowią: kol. Gustaw Grzechnik — przewodniczący, kol. Stanisław Girul — sekretarz, kol. Józef Leśniak — skarbnik.

Szkoła dla dorosłych przy Ognisku Zw.N.P. w Baranowiczach rok szkolny 1932/33.

W roku sprawozdawczym było 7 posiedzeń Zarządu Oddziału, omawiano na nich sprawy wspólnej budowy domu z urzędnikami państwowymi, usprawnienia życia organizacyjnego w powiecie, zreorganizowania kasy pożyczkowo-oszczędnościowej „Samopomoc", zorganizowania kolonji wypoczynkowej dla nauczycielstwa i t. p. Zlustrowano następujące Ogniska: Nowa Mysz, Mołczadź, Lachowicze, Ostrów, Krzywoszyn, Niechniewicze.

Przy Zarządzie Oddz. Pow. istnieje Sekcja Nauczycieli Szkół Średnich prowadzona przez kol. Brzeskiego Henryka.

Oddział posiada bibljotekę, liczącą 128 tomów. O bibljotekach na terenie Ognisk — wiadomości brak.

Oddział Powiatowy lokalu własnego nie posiada. Wartość majątku Oddziału wynosi 474 zł. 95 gr.

Stan kasy za 1932 rok wykazuje:

Przychód	. . .	2274 zł. 43 gr.
Rozchód	. . .	2218 zł. 32 gr.
Saldo	. . . .	56 zł. 11 gr.

Kasa pożyczkowo-oszczędnościowa „Samopomoc“ za okres sprawozdawczy wykazuje obrót 15253 zł. 42 gr. (w czem pożyczki — 7626 zł. 71 gr.).

Brasław.

Oddział Powiatowy w Brasławiu w roku sprawozdawczym liczył 227 członków (w roku 1931 — 200 członków), należących do Ognisk w Brasławiu, Turmontach, Dryświatach, Rymszanach, Opsie, Plussach, Słobódce, Druji, Leonpolu, Miorach, Przebrodziu, Nowym Pohoście, Jodach, Kozianach i Widzach.

Prezydjum Oddziału Pow. stanowili: kol. Bronisław Zaleski — przewodniczący, kol. Zygmunt Witczak — sekretarz i kol. Konstanty Kochanowski — skarbnik.

Zarząd w okresie sprawozdawczym miał cztery posiedzenia, na których omawiano sprawy związane z Kasą Samopomocy Koleżeńskiej, bibljoteki Oddziału, pracy społeczno-oświatowej członków na terenie powiatu i inne.

Zlustrowano wszystkie Ogniska.

Przy Oddziale istniały następujące sekcje:

1) Pedagogiczna — prowadzona przez kol. T. Rogowskiego;
2) Porad prawnych — prowadzona przez kol. B. Zaleskiego;
3) Społeczno-oświatowa — prowadzona przez kol. Z. Witczaka;
4) Lustratorska — prowadzona przez kol. B. Zaleskiego.

Referatem prasowym kierował kol. Z. Witczak.

Bibljoteka Oddziału liczy 500 tomów; pozatem istnieją bibljoteki w Ogniskach; gromadzą one w sobie 750 tomów.

Oddział prenumeruje wszystkie pisma o charakterze pedagogicznym lub dydaktycznym.

Zarząd posiada własny lokal, składający się z dwuch odpowiednio umeblowanych pokoi.

Wartość majątku Oddziału Powiatowego wynosi 2950,20 zł.

Istniejąca przy Oddziale Pow. Koleżeńska Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa za rok sprawozdawczy wykazuje obrót 22352,22 zł. w czem pożyczki stanowią 8950,40 zł.

Zamknięcie Kasy Zarządu Oddziału Powiatowego za rok 1932 przedstawia się następująco:

Przychód	14677,68 zł.
Rozchód	14385,56 zł.
Saldo	292,12 zł.

Głębokie.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Głębokiem liczy 225 członków zgrupowanych w następujących Ogniskach: Głębokie, Plisa, Łużki, Prozoroki, Zalesie, Parafjanów, Dokszyce, Dzisna, Porpliszcze, Hermanowicze, Szarkowszczyzna, Jazno i Hołubicze.

W roku sprawozdawczym przewodniczył Oddziałowi kol. Kopciński Zdzisław,, sekretarzem była kol. Hryniewiczówna W., a skarbnikiem kol. J. Piotrowski.

Zarząd odbył w r. 1932 osiem posiedzeń. Omawiano na nich sprawy związane z lustracją Ognisk i ożywieniem pracy w tychże oraz szereg aktualnych dla tamtejszego terenu zagadnień.

Przy Oddziale istniały następujące sekcje:

1) Pedagogiczna, prowadzona przez kol. Jana Piotrowskiego.

2) Porad prawnych, prowadzona przez kol. Zdzisława Kopcińskiego.

3) Szkolnictwa średniego, prowadzona przez kol. Swirklisa.

Referatem prasowym kierował kol. Wł. Maciejewski.

Oddział Powiatowy bibljoteki nie posiada. W Ogniskach bibljoteki istnieją i gromadzą 315 tomów.

Lokal Oddziału składa się z dwóch pokoi. Wartość majątku Oddziału wynosi 1138 zł.

Zamknięcie Kasy O. P. w dniu 31. XII. 1932 r. przedstawia się następująco:

Przychód . . .	14973 zł. 28 gr.
Rozchód . . .	14748 zł. 19 gr.
Saldo	225 zł. 09 gr.

Składki miesięczne na Oddział Powiatowy wynoszą 40 gr. miesięcznie od członka (najniższe w Okręgu).

Przy Zarządzie Oddziału istnieje Kasa samopomocy.

Lustrowano Ogniska w Hermanowiczach, Plisie, Dokszycach, Parafjanowie, Porpliszczu i Prozorokach.

BILANS ZAMKNIĘCIA ZA 1932 ROK.

Kasy „Samopomocy" Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Głębokiem.

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
1. Gotówka w kasie . . .	6.032.40	1. Udziały	22.982.41
2. Pożyczki	20.028.99	2. Fundusz zasobowy . . .	647.45
3. Ruchomości	260.01	3. Wkłady	487.07
4. Inne rachunki		4. Odsetki za rok nast. . .	418.17
5. P. K. O.		5. Różne	
6. Lokaty		6. Zysk	1786.30
Razem . . .	26.321.40	Razem . . .	26.321.40

Lida.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Lidzie liczył 281 członków (w roku 1931 — 257 członków), w czem nauczycieli szkół średnich — 15. Ogniska mieszczą się na terenie powiatu w Białohrudzie, Bielicy, Bieniakoniach, Dokudowie, Ejszyszkach, Honczarach, Iwju, Lipniszkach, Lidzie (miasto i gmina), Raduniu, Sobotnikach, Wawiórce, Werenowie, Zabłoci i Żyrmunach.

W skład Zarządu Oddziału w roku sprawozdawczym wchodzili: kol. Ferdynand Orkusz — przewodniczący, kol. Kazimierz Taraszkiewicz — sekretarz i kol. Eugenjusz Opuchowski — skarbnik.

Zarząd Oddziału odbył 10 posiedzeń, na których omawiano sprawy kancelaryjne, kasowe i związane z prowadzeniem bibljoteki, czytelni i oświaty pozaszkolnej.

Lustrowane były Ogniska: Białohruda, Bieniakonie, Ejszyszki, Raduń, Sobotniki, Werenów i Żyrmuny.

Przy Oddziale istniały w roku sprawozdawczym następujące sekcje:

1) Pedagogiczna—prowadziła kol. Kornetowa Teodozja, 2) Samorządowa — prowadził kol. Michniewski Mieczysław, 3) Społeczno-Oświatowa — prowadził kol. Cała Michał, 4) Sportowa — prowadził Żeleziecki Modest, 5) Pomocy prawnej — prowadził kol. Orkusz Ferdynand. Referatem prasowym kierował kol. Cała Michał.

Oddział posiada bibljotekę liczącą 800 tomów. Wartość bibljoteki ogniskowych wynosi 4000 zł.

Bibljoteka Oddziału prenumeruje następujące czasopisma: „Zrąb", „Oświata i Wychowanie", „Język polski", „Czasopismo przyrodnicze",

„Wiedzę i Życie“, „Polskie Archiwum Psychologji“, „Czasopismo geograficzne“, „Ruch Pedagogiczny“, „Fizykę i chemję w szkole“, „Muzykę w szkole“ i „Polonistę“.

Oddział posiada własny, umeblowany lokal, składający się z 3 pokoi. Wartość majątku wynosi 617 zł. 50 gr.

Na dzień 31 grudnia 1932 r. bilans kasy przedstawiał się następująco:

Przychód	31803 zł. 57 gr.
Rozchód	31745 zł. 23 gr.
Saldo	58 zł. 34 gr.

Przy Oddziale istnieją kasa pożyczkowa i spółdzielcza księgarnia nauczycielska. Obrót w kasie w roku sprawozdawczym wynosił 24448 zł. 42 gr., w czem pożyczki 12003 zł. 80 gr.

Mołodeczno.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Mołodecznie w okresie sprawozdawczym liczył 130 członków, zrzeszonych w następujących Ogniskach: Mołodeczno, Lebiedziewo, Bienica, Połoczany, Gródek, Raków, Radoszkowicze i Kraśne.

Zarząd Oddziału stanowili kol. kol.: Jan Niewiadomski — przewodniczący, Leon Mejnartowicz — sekretarz, Michalina Makarska — skarbnik.

W roku sprawozdawczym odbyło się 6 posiedzeń Zarządu.

Czynne były następujące sekcje:

1) Pedagogiczna — prowadził kol. J. Kosierkiewicz.
2) Społeczno-oświatowa — prowadził kol. W. Łukaszewicz.
3) Porad prawnych — prowadził kol. J. Niewiadomski.
4) Wczasów — prowadziła kol. M. Szabłowska.

Referatem prasowym kierował kol. J. Dobrowolski.

Bibljoteka Oddziału liczy 418 tomów, — bibljoteki Ognisk posiadają 863 tomy.

Stan Kasy Oddziału w dniu 31. XII. 1932 przedstawiał się następująco:

Przychód . . .	9634 zł. 26 gr.
Rozchód	9594 zł. 94 gr.
Saldo	39 zł. 32 gr.

Nieśwież.

Oddział Pow. Z. N. P. w Nieświeżu w roku 1932 liczył 184 członków, zgrupowanych w następujących Ogniskach: Nieśwież, Horodziej, Snów, Łań, Siejłowicze, Siniawka, Hrycewicze, Kleck i Zaostrowiecze.

Zarządowi w roku sprawozdawczym przewodniczył kol. Ignacy Tarczyński, sekretarzował kol. Bronisław Skrzyszewski, skarbnikował

Jan Kraszewski, Zarząd Oddziału odbył 5 posiedzeń, na których omawiano aktualne sprawy organizacyjne i bieżące zagadnienia wysunięte przez życie.

Sekcję samorządową prowadzi kol. Jan Malewski, Sekcję Wczasów Letnich kol. Skrzyszewski Bronisław, a Sekcję Szkolnictwa Średniego kol. Twierdochlebow Dymitr.

Referatem prasowym kierował kol. Tarczyński Ignacy.

Bibljoteka Oddziału liczy 1060 tomów. Pozatem Ogniska również posiadają zbiory książek treści pedagogicznej i dydaktycznej.

Oddział posiada własny lokal (2 pokoje) z odpowiedniem umeblowaniem. Wartość majątku O. P. wynosi około 7650 złotych.

Stan kasy w dniu zamknięcia (1. XII. 1932) przedstawia się następująco:

Przychód . . .	15366 zł. 06 gr.
Rozchód . . .	11920 zł. 95 gr.
Saldo . . .	3445 zł. 11 gr.

Dokonano lustracyj Ognisk w Horodzieju, Nieświeżu, Łaniu, Siejłowiczach, Klecku, Hrycewiczach, Siniawce i Zaostrowieczu.

Nowogródek.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Nowogródku liczy 236 członków (w roku 1931 — 225), zrzeszonych w Ogniskach: w Cyrynie, Koreliczach, Lubczu, Niechniewiczach, Nowogródku, Nowojelni, Osmołowie, Poczapowie, Szczorsach, Walówce-Rajcy, Wsielubie i Zdzięciole.

W skład Zarządu wchodzą: kol. Antoni Marcinowski, jako przewodniczący, kol. Choroszewski Władysław, jako sekretarz, kol. Żmuro Aleksander, jako skarbnik.

Zarząd w okresie sprawozdawczym odbył pięć posiedzeń, na których omawiano zagadnienia związane z lustracjami Ognisk, skompletowaniem bibljoteki, prenumeratą czasopism, kasą „Samopomoc", spółdzielczą księgarnią nauczycielską i inne.

Członkowie Zarządu zlustrowali wszystkie Ogniska w powiecie, (niektóre 2 razy).

Przy Oddziale istniały następujące sekcje:

1) Sekcja Pedagogiczna — prowadził kol. Bronisław Frąckiewicz, 2) Sekcja Porad Prawnych — prowadził kol. Antoni Marcinowski, 3) Sekcja Oświaty Pozaszkolnej — prowadził kol. Władysław Łach, 4) Sekcja Samorządowa — prowadził kol. Jan Michalak, 5) Sekcja Lustratorska — prowadził kol. Antoni Marcinowski, Referatem prasowym kierował kol. Feliks Celmer.

Bibljoteka Oddz. Pow. liczyła 311 tomów. Zarząd nie posiada danych o bibljotekach w Ogniskach.

Kancelarja Oddziału mieści się we własnym lokalu, posiada radjo, czytelnię i schronisko noclegowe. Wartość majątku 927 zł. 10 gr.

Zamknięcie kasy na dzień 31 grudnia 1932 r. wynosiło:

Przychód	16271 zł. 12 gr.
Rozchód	15183 zł. 17 gr.
Saldo	1087 zł. 95 gr.

Przy Zarządzie Oddziału istnieje kasa pożyczkowo-oszczędnościowa „Samopomoc".

BILANS ZAMKNIĘCIA. ZA 1932 ROK

Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej „Samopomoc" Okręgu Wileńskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Nowogródku

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
1. Gotówka w Kasie . . .	207.03	1. Udziały	6.041.50
2. Pożyczki	8.389.82	2. Fundusz zasobowy . . .	711.39
3. P. K. O.	98.92	3. Fundusz amortyzacyjny .	2.97
4. Ruchomości	29.70	4. Wkłady	1.728.67
		5. Długi	9.73
		6. Sumy przechodnie . . .	174.21
		7. Zysk	57.00
Razem . . .	8.725.47	Razem . . .	8.725.47

Oszmiana.

Oddział Powiatowy Związku Nauczycielstwa Polskiego w Oszmianie liczy 165-ciu członków (w tem 8-miu członków — nauczycieli miejscowego gimnazjum) skupionych w 10-ciu Ogniskach: Dziewieniszki, Gudogaje, Graużyszki, Holszany, Kucewicze, Krewo, Murowana Oszmianka, Oszmiana, Smorgonie i Soły. Ewidencja członków wskazuje w roku sprawozdawczym przyrost o 18 osób.

Prezydjum Oddziału stanowią: kol. Koneczny Jan — przewodniczący, kol.Keczmer Stanisław — sekretarz, kol. Sawicki Włodzimierz—skarbnik. Zarząd zwołał w roku sprawozdawczym 22 posiedzenia, na których omawiano działalność Ognisk, pracę Sekcyj powołanych do życia przy Oddziale Powiatowym i Ogniskach, sprawy związane z oświatą pozaszkolną, księgarnią nauczycielską i spółdzielniami uczniowskiemi. Pozatem na posiedzeniach tych decydowano o przyznaniu stypendjów, udzielanych już od kilku lat przez Oddział Powiatowy absolwentom szkół powszechnych, będących obecnie uczniami szkół średnich (przeważnie seminarjów nauczycielskich), a nie mających środków materjalnych dla dalszego kształcenia się.

Przy Zarządzie Oddziału istnieją następujące sekcje:

1) Sekcja Regjonalno-Krajoznawcza — prowadzi kol. H. Perls.

2) Sekcja Pracy i Wychowania Spółdzielczego — prowadzi kol. Stanisław Skowroński.

3) Sekcja Samorządowa — prowadzi kol. Dyr. Antoni Łokuciewski.

4) Sekcja Pracy Świetlicowej — prowadzi kol. Józef Dziewięcki.

5) Sekcja Wychowania Fizycznego — prowadzi kol. Mieczysław Sawarski.

6) Sekcja Teatralna i Odczytowa — prowadzi kol. Antoni Zarychta.

7) Sekcja Pedagogiczna — prowadzi kol. Zofja Baranowiczówna.

8) Sekcja Szkolnictwa Średniego — prowadzi kol. Aleksander Sikorski.

Referat Prasowy prowadzi kol. Stanisław Keczmer.

Na terenie powiatu istnieje przy Ogniskach kilka bibljotek, które gromadzą 890 tomów treści pedagogicznej i dydaktyczej.

Szczególnie dobrze rozwinęła się kasa pożyczkowo-oszczędnościowa „Samopomoc". Bilans zamknięcia za rok 1932 wykazał 38.164 zł. 88 gr. (w czem udziały 8.137 zł. 34 gr., a oszczędności 26.478 zł. 79 gr. resztę obejmują pozycje takie, jak: fundusz zasobowy, fundusz na kupno kasy i inne t. p.).

Stan Kasy Zarządu Oddziału Powiatowego za rok 1932-gi:

Wydatki	14376 zł. 26 gr.
Przychód . . .	14339 zł. 09 gr.
Saldo	—37 zł. 17 gr.

Zarząd Oddziału posiada własny lokal, wartość majątku Oddziału wynosi 1900 zł. Na cele stypendjalne dysponuje Zarząd Oddziału 6000 złotych, pochodzącemi z 50-cio groszowych składek mies. od członka. Każdy członek wpłaca na rzecz Oddz. 1.65 gr. miesięcznie.

BILANS ZAMKNIĘCIA ZA 1932 ROK.

Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej „Samopomoc" członków Związku Nauczycielstwa Polskiego w Oszmianie.

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
1. Gotówka w kasie	423.60	1. Udziały	8.137.34
2. Pożyczki	36.923.11	2. Fundusz zasobowy	656.83
3. Inkaso	418.17	3. Wkłady	26.478.79
4. Lokaty	400.00	4. Fund. na kupno kasy ogniotrwałej	1.136.16
		5. Komitenci	418.17
		6. Różne	188.45
		7. Zysk	1.139.14
Razem	38.164.88	Razem	38.164.88

Postawy.

Zarząd Oddziału Powiatowego Z. N. P. liczy 149-ciu członków czyli o 17 więcej niż w ub. roku sprawozdawczym. Ogniska rozrzucone są na terenie powiatu w następujących miejscowościach: Postawy, Miadzioł, Duniłowicze, Kobylnik, Słoboda Zośniańska, Hruzdowo, Wołkołata, Mosarz, Łasica i Woropajewo (z siedzibą w Rymkach).

Przewodniczącym Oddziału jest kol. Eugenjusz Balcerak, sekretarzem kol. Marjan Polit, skarbnikiem kol. Wojciech Lipiec.

W roku sprawozdawczym odbyły się 2 posiedzenia Zarządu Oddziału, na których omawiano potrzebę należytego prowadzenia kancelaryj Ognisk, analizowano stosunek Związku do pracy społeczno-oświatowej i przemyślano ustosunkowanie się nauczycielstwa w wyborach do ciał samorządowych. Przy Oddziale Powiatowym istnieją następujące sekcje:

1) Społeczno-Oświatowa — prowadzi kol. Marjan Polit.
2) Pedagogiczna — prowadzi kol. Eugenjusz Balcerak.
3) Porad prawnych — prowadzi kol. Eugenjusz Balcerak.

Referatem Prasowym kieruje kol. Adolf Piekiełko.

Bibljoteki Ognisk na terenie powiatu liczą 804 tomy. Oddział prenumeruje dużą ilość czasopism pedagogicznych.

Stan kasy Zarządu Oddziału Powiatowego za rok 1932-gi wynosi:

Przychód . . .	13073 zł. 47 gr.
Rozchód . . .	12538 zł. 95 gr.
Saldo	534 zł. 52 gr.

Zarząd Oddziału posiada własny lokal (2 pokoje) z odpowiedniem umeblowaniem kancelaryjnem. Wartość majątku Oddz. Pod. wynosi 1334 zł. 52 gr.

Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa „Samopomoc“ założona została w roku 1931.

Przeprowadzono lustrację Ognisk w Postawach, Miadziole, Duniłowiczach, Kobylniku, Mosarzu i Łasicy.

BILANS ZAMKNIĘCIA ZA 1932 ROK.

Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej „Samopomoc“ członków Oddziału Z. N. P. w Postawach.

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
1. Gotówka w kasie . . .	222.23	1. Udziały	7.706.80
2. Pożyczki	8.535.10	2. Fundusz zasobowy . . .	400.57
3. Ruchomości	510.46	3. Wkłady	937.99
4. Inne rachunki	79.45	4. Odsetki za rok nast. . .	31.90
		5. Zysk	269.98
Razem . . .	9.347.24	Razem . . .	9.347.24

Słonim.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Słonimie w roku 1932 posiadał 120 członków zrzeszonych w Ogniskach w Słonimie, Dereczynie, Derewnie, Albertynie, Rohotnej, Sielawiczach, Byteniu i Kozłowszczyźnie.

Posiedzenie Rady Pedagogicznej szkoły dla dorosłych Zw. Naucz. Pol.
Siedzą kol. kol.: Kmita, Jasińska, Konarski, Majewski, kier. szkoły Halski, ks. dziekan Swirkowski, Śliwińska i Oduszko.

Przewodniczącym Oddziału był w roku 1932 kol. Stanisław Majewski, zastępcą przewodniczącego kol. Mieczysław Halski, sekretarzem kol. Rozalja Wasilewska, skarbnikiem kol. Stefan Konarski.

Fragment pracy III roku związkowej szkoły dla dorosłych.

Zlustrowano Ogniska w Kozłowszczyźnie, Derewnie, Byteniu, Dereczynie, Sielawiczach.

Przy Zarządzie Oddziału istniały sekcje:

1) Pedagogiczna prowadzona przez kol. Stanisława Majewskiego.
2) Samorządowa prowadzona przez kol. Stanisława Majewskiego.

3) Porad prawnych prowadzona przez kol. Bolesława Szlązaka.

4) Oświaty pozaszkolnej prowadzona przez kol. Mieczysława Halskiego.

Referatem prasowym kierował kol. Karol Nowakowski.

Zarząd miał 3 posiedzenia, na których omawiano sprawy związane z ożywieniem działalności Ognisk, prowadzeniem akcji społeczno oświatowej, księgarnią nauczycielską, samokształceniem członków, organizacją 10-tej rocznicy istnienia Z. N. P. w Słonimie i in. Staraniem Zarządu Oddziału ukazała się w roku sprawozdawczym, pod redakcją kol. Halskiego, jednodniówka „Nasz Lot", zawierająca szkic monograficzny Słonimszczyzny, kronikę Oddziału Powiatowego w Słonimie, sprawozdanie Zarządu Oddz. Pow. Z. N. P., kasy „Samopomoc", artykuł o organizacji pracy w Ognisku i inne.

Bibljoteki Oddział Pow. nie posiada. Bibljoteki Ognisk zawierają 777 tomów.

Oddział prenumeruje wiele czasopism pedagogicznych. Własnego lokalu Oddział nie posiada. Wartość majątku 779 zł. 50 gr.

Zamknięcie kasowe na 31 grudnia 1932 r. jest następujące:

Przychód	. . .	1163 zł. 70 gr.
Rozchód	. . .	1108 zł. 70 gr.
Saldo	. . . .	55 zł. 00 gr.

Kasa pożyczkowo-oszczędnościowa „Samopomoc" wykazuje za okres sprawozdawczy obrót w wysokości 3849 zł. 53 gr., w czem pożyczki 3169 zł. 92 gr.

Stołpce.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Stołpcach liczy 150-ciu członków, zrzeszonych w Ogniskach: w Stołpcach, Nowym Świerzeniu, Zasulach, Rubieżewiczach, Mirze, Derewnie, Nalibokach, Zuchowiczach i Jeremiczach.

Zarząd Oddziału Powiatowego stanowili w roku sprawozdawczym: kol. Wincenty Szewczyk — przewodniczący, kol. Stefan Jankowski — sekretarz i kol. Jerzy Siemaszko — skarbnik.

Pełny Zarząd miał 4 posiedzenia, na których omawiano zagadnienia związane z samokształceniem, organizowaniem bibljotek w Ogniskach i przy Oddziale Powiatowym, czytelnictwem czasopism pedagogicznych, sprawami społeczno- oświatowemi i szeregiem spraw aktualnych. Zlustrowano Ogniska w Stołpcach, Nowym Świerzeniu, Mirze, Zasulach, Rubieżewiczach, Derewnie i Nalibokach.

Przy Zarządzie Oddziału Pow. istniały Sekcje:

1) Społeczno-Oświatowa — prowadzona przez kol. Jerzego Siemaszkę.

2) Pedagogiczna — prowadzona przez kol. Aleksadra Jelinka.

3) Porad Prawnych — prowadzona przez kol. Wincentego Szewczyka.

Referat prasowy prowadzi kol. Stefan Jankowski.

Bibljoteka Oddziału liczyła 234 tomy, bibljoteki Ognisk 420 tomów.

Wartość majątku Oddziału Powiatowego wynosi 1300 zł.,lokalu własnego Oddziału nie posiada. Bilans kasy za rok 1932 przedstawia się następująco:

Przychód	8566 zł.	48 gr.
Rozchód	8431 zł.	12 gr.
Saldo	135 zł.	36 gr.

Święciany.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Święcianach liczył w roku sprawozdawczym 185 członków (w roku ubiegłym 174), w czem 21 nauczycieli szkół średnich. Ogniska znajdują się w następujących miejscowościach: Dukszty, Daugieliszki, Mielegiany, Kołtyniany, Nowo Święciany, Święciany, Łyntupy, Hoduciszki, Komaje, Świr, Żukojnie, Kiemieliszki i Podbrodzie.

Przewodniczącym był kol. Józef Wójciak, sekretarzem kol. Wiktor Wasiłojć, skarbnikiem kol. Piotr Gajlewski.

Przy Zarządzie Oddz. Powiatowego istnieją Sekcje:

1) Pedagogiczna — prowadził kol. Jan Oberlaitner.

2) Społeczno-oświatowa — prowadził kol. Wiktor Wasiłojć.

3) Samorządowa — prowadził kol. Teodor Juchniewicz.

4) Porad prawnych — prowadził kol. Józef Wójciak.

Referatem prasowym kierował kol. Bronisław Owczynnik.

Bibljoteka Oddziału liczyła 93 tomy. Bibljoteki posiadają również niektóre Ogniska na terenie powiatu.

Kasę Oddziału Powiatowego za rok sprawozdawczy zamknięto po stronie:

Przychód . . .	12663 zł.	80 gr.
Rozchód . . .	11100 zł.	93 gr.
Saldo	1562 zł.	87 gr.

Oddział posiada własny umeblowany lokal. Wartość majątku O. P. wynosi 825 zł.

Kasy Samopomocy niema.

Dokonano lustracyj Ognisk w Kiemieliszkach, Świrze, Mielegianach, Hoduciszkach, Kołtynianach i Podbrodziu.

Szczuczyn Lidzki.

Oddział Powiatowy Związku Nauczycielstwa Polskiego w Szczuczynie Lidzkim liczy 138-miu członków, zgrupowanych w 10-ciu Ogniskach: Kamionka, Nowy Dwór, Lebioda, Ostryna, Orla, Różanka, Szczuczyn, Sobakińce, Wasiliszki i Żołudek. Przewodniczącym jest kol. kol. Gustaw Rapacki, sekretarzem — Eugenjusz Drozdowski, skarbnikiem — Marja Kuprjanowiczówna.

Zarząd Oddziału w roku sprawozdawczym miał 8 posiedzeń, na których omawiano sprawy związane z lustracjami Ognisk i ożywieniem działalności tychże. Pozatem rozważano kwestję podporządkowania

Wycieczka pedagogiczna zorganizowana przez Oddz. Powiat. Z.N.P. w dniu 5, 6, 7 grudnia 1932 r. do Grodna, celem zapoznania się zrealizacją nowego programu w oddz. I.

szkolnictwa władzom administracyjnym i podział pracy między poszczególnych członków Zarządu, sprawozdanie ze Zjazdu Samorządowców w Warszawie, okólniki do Zarządów Ognisk, przygotowanie wniosków na Walny Zjazd Związkowy, sprawozdanie z tego Zjazdu, organizacja nauczycielskiej wycieczki do Grodna i inne t. p. sprawy były przedmiotem obrad.

Przy Zarządzie Oddziału Powiatowego istnieją następujące sekcje:

1) Higjeny i Wychowania Fizycznego — prowadzi kol. Matyjaszuk.

2) Prasowa — prowadzi kol. Włodzimierz Chyliński.
3) Samorządowa — prowadzi kol. Eugenjusz Drozdowski.
4) Oświatowa — prowadzi kol. Eugenjusz Drozdowski.
5) Pedagogiczna — w stanie organizacyjnym.

Stan kasy Zarządu Oddz. Powiat. za rok 1932 przedstawia się następująco:

Przychód . . .	9029 zł. 33 gr.
Rozchód	8849 zł. 13 gr.
Saldo	180 zł. 20 gr.

Oddział posiada własny lokal z odpowiedniem urządzeniem. Wartość majątku 250 zł.

Dokonano lustracji Ognisk w Kamionce, Orli, Wasiliszkach i Nowym Dworze.

Wołożyn.

Oddział Powiatowy Z. N .P. w Wołożynie liczy 152 członków, zgrupowanych w następujących Ogniskach: Bakszty, Iwieniec, Juraciszki, Ługomowicze, Pierszaje, Traby, Wiszniew, Wolna, Wołożyn, Zabrzezie.

Zarządowi Oddziału przewodniczył kol. Tadeusz Tyszkowski, sekretarzował kol. Michał Mer, skarbnikował kol. Alfons Trościanko. W roku sprawozdawczym Zarząd Oddziału miał 16 posiedzeń, na których omawiano: program pracy i budżet, lustracje Ognisk, sprawy związane z koleżeńską kasą samopomocy, organizację święta pieśni, plan pracy na konferencjach rejonowych i samokształceniowej, zagadnienia społeczno-oświatowe i inne.

Przy Oddziale istnieją następujące sekcje:

1) Samorządowa — prowadzi kol. Władysław Barański.
2) Społeczno-Oświatowa — prowadzi kol. Tadeusz Tyszkowski.
3) Samokształceniowa — prowadzi kol. Tadeusz Tyszkowski.
4) Lustratorska — prowadzi kol. Władysław Barański.

Referatem prasowym kieruje kol. Michał Mer.

Bibljoteka Oddz. Pow. liczy 490 tomów. Pozatem każde Ognisko posiada własną bibljotekę o przeciętnej ilości 50 tomów.

Stan Kasy Zarządu Oddz. Pow. za rok 1932 wynosił:

Przychód . . .	10729 zł. 23 gr.
Rozchód	10704 zł. 11 gr.
Saldo	25 zł. 12 gr.

Oddział posiada własny lokal z odpowiedniem umeblowaniem biurowem, wartość majątku 1100 zł. Bilans Kasy koleżeńskiej „Samopomoc" za rok sprawozdawczy — został zamknięty sumą 5157 zł. 17 gr.

Zlustrowano wszystkie Ogniska.

BILANS ZAMKNIĘCIA ZA 1932 ROK.

Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej „Samopomoc“ w Wołożynie.

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
1. Gotówka w kasie . . .	247.17	1. Udziały	2.111.20
2. Pożyczki	4.910.00	2. Fundusz zasobowy . . .	390.36
3. Ruchomości		3. Wkłady	2.480.62
4. Inne rachunki		4. Odsetki za rok nast. . .	98.40
		5. Zysk	76.59
Razem . . .	5.157.17	Razem . . .	5.157.17

Wilejka Powiatowa.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Wilejce liczył w roku sprawozdawczym 182 członków (w tem 6 nauczycieli szkół średnich). W porównaniu z rokiem 1931 liczba członków zwiększyła się o 10 osób.

Ogniska znajdują się w Budsławiu, Chocieńczycach, Dołhinowie, Ilji, Kościewiczach, Krzywiczach, Kurzeńcu, Wiazyniu, Wilejce. Wiszniewie, Wojstomiu i Żodziszkach.

Przewodniczącym Oddziału Powiatowego był w roku sprawozdawczym kol. Tadeusz Paszkowski, sekretarzem kol. Wacław Krzewski, skarbnikiem kol. Wiktor Jaroszewicz.

Zarząd Oddziału odbył 10 posiedzeń, na których omawiano sprawy społeczno-oświatowe, samorządowe, prasowe i samokształceniowe Zlustrowano wszystkie Ogniska w powiecie. Przy Oddziale istniały następujące sekcje:

1) Społeczno-oświatowa prowadzona przez kol. Kazimierza Bryję.

2) Pedagogiczna prowadzona przez kol. Wiktora Jaroszewicza.

3) Porad i obrony prawnej prowadzona przez kol. Tadeusza Paszkowskiego.

4) Szkolnictwa Średniego prowadzona przez kol. Wacława Krzewskiego.

Referatem prasowym kierował kol. Wacław Krzewski.

Biljoteka Oddziału Pow. liczyła 1600 tomów, bibljoteki Ognisk posiadały 270 tomów.

Oddział posiada własny lokal z odpowiedniem urządzeniem. Majątek Oddziału przedstawia wartość 8150 zł. (pozatem bibljoteka ma wartość około 7000 zł.).

Bilans kasowy za rok 1932 wykazał:

Przychód . . .	21867 zł. 24 gr.
Rozchód . . .	21146 zł. 48 gr.
Saldo	720 zł. 76 gr.

BILANS ZAMKNIĘCIA ZA 1932 ROK.

Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej „Samopomoc“ Związku Nauczycielstwa Polskiego pow. Wilejskiego (na dzień 11. XII. 1932 r.).

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
1. Gotówka w kasie . . .		1. Udziały	13.890.00
2. Pożyczki	17.239.36	2. Fundusz zasobowy . .	2.928.25
3. Pożyczki w dochodzeniu .	112.40	3. Wkłady	1.493.61
4. Koszta admin.	472.05	4. Odsetki za rok nast. . .	747.54
5. Lokaty	1860.01	5. Różne	265.87
		6. Zysk	358.55
Razem . . .	19.683.82	Razem . . .	19.683.82

Miasto Wilno.

Oddział Grodzki Z. N. P. w Wilnie liczył w roku sprawozdawczym 164 członków (w roku 1931 — 160 członków), w czem 29 nauczycieli szkół średnich.

Przewodniczącym Oddziału był kol. Ferdynand Tracz, sekretarzem kol. Józef Kondratowicz, skrabnikiem kol. Tatjana Wójcikowa.

W roku sprawozdawczym odbyło się 8 posiedzeń Zarządu Oddziału Grodzkiego. Omawiano na nich sprawę utworzenia sekcji towarzysko-kulturalnej i wycieczkowej, oraz referatu prasowego, organizacji szkoły wieczorowej dla dorosłych, kursu metodycznego dla nauczycieli oddziałów pierwszych i in. Sekcję wycieczkową prowadził kol. Łucznik. Referatem prasowym kierował kol. Krawiec.

Stan kasy w dniu 31 grudnia 1932 roku wykazywał:

Przychód . . .	8558 zł. 85 gr.
Rozchód	7470 zł. 33 gr.
Saldo	1088 zł. 52 gr.

Wartość majątku Oddziału Grodzkiego wynosiła 321 zł. 80 gr. Kancelarja Zarządu mieści się przy Okręgu Z. N. P. w Wilnie

Wilno — Powiat.

Oddział Powiatowy Z. N. P. wileńsko-trocki z siedzibą w Wilnie liczy 216 członków, zrzeszonych w Ogniskach: Bujwidze, Olkieniki, Jaszuny, Mejszagoła, Mickuny, Niemenczyn, Podbrodzie, Rudomino, N.-Wilejka, Troki, Rudziszki, Landwarów, Orany. Oddziałowi przewodniczy kol. Królikowski Eugenjusz, sekretarzuje kol. A. Stankiewicz, skarbnikuje kol. Józef Starczewski. Zarząd w roku sprawozdawczym miał 6 posiedzeń, na których omawiano sprawy związane z ożywie-

niem pracy organizacyjnej, lustracjami Ognisk, działalnością Komisji społeczno-oświatowej i uruchomieniem kasy pożyczkowo-oszczędnościowej. Dokonano lustracji 18 Ognisk, nie zlustrowano Ogniska w Rzeszy. Przy Zarządzie Oddziału Powiatowego istnieją następujące Sekcje:

1) Społeczno-oświatowa—prowadzona przez kol. Aluchnę Edwarda.

2) Pedagogiczna — prowadzona przez kol. Królikowskiego Eugenjusza.

3) Samorządowa — prowadzona przez kol. Matarewicza Antoniego.

4) Wczasów — prowadzona przez kol. Krzysztofka Emanuela.

Kierownikiem Referatu Prasowego jest kol. Anielski J.

Bibljoteki Oddział Powiatowy nie posiada. O bibljotekach posiadanych przez Ogniska brak wiadomości.

Zarząd Oddziału Powiatowego mieści się w lokalu Zarządu Okręgu Z. N. P. Wartość majątku Oddziału wynosi 100 zł.

Stan kasy za rok 1932:

Przychód . . .	9783 zł. 60 gr.
Rozchód . . .	9028 zł. 65 gr.
Saldo	754 zł. 95 gr.

Kasa pożyczkowo-oszczędnościowa w stanie organizacji.

Augustów.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Augustowie w chwili obecnej liczy 148 (stu czterdziestu ośmiu członków) zamykając w sobie całe prawie nauczycielstwo szkół powszechnych na terenie tutejszego powiatu.

Początki pracy związkowej na naszym terenie datują się od roku 1919, kiedy to grono kolegów postanowiło ująć całokształt spraw zawodowych i społecznych w karby organizacyjne. Po załatwieniu wszelkich formalności od roku 1919 na terenie całego powiatu zaczęło swą pracę Ognisko Z. P. N. S. P. z siedzibą w Augustowie.

Jednocześnie postanowiono założyć bibljotekę pedagogiczną i beletrystyczną oraz sprowadzić pewną ilość dzieł rolniczych dla propagandy wzorowego rolnictwa w powiecie.

Pierwsze lata pracy minęły w żmudnem i ciężkiem skoordynowaniu wysiłków, w celu postawienia organizacji na wysokim poziomie.

Praca była niezwykle trudna, gdyż nowa organizacja nauczycielska musiała sobie zdobywać uznanie wśród osób niechętnych lub w najlepszym razie obojętnych oraz napotykała na przeszkody i niechęć ze strony władz nauczycielskich.

Pomimo to już w roku 1921 wyłania się potrzeba zrealizowania głoszonych zasad spółdzielczych i powołania do życia spółdzielni nauczycielskiej. Dzięki niezwykłej ofiarności związkowców spółdzielnia taka p. t. „Dom Nauczycielski“ powstaje i rozwija się coraz to lepiej, reprezentując pracę nauczycielstwa związkowego w powiecie augustowskim. Spółdzielnia wprowadza w miarę rozwoju działy: księgarski, materjałów pismiennych, amunicji myśliwskiej, spożywczy, cukierniczy, perfumeryjny, tytuniowy. Po 10 latach istnienia obecnie daje roczne obroty około 45.000 zł. Pomimo kryzysu rozwija się pomyślnie i daje zyski.

Przy lokalu spółdzielni powstaje własny lokal związkowy, w którym uruchomiono czytelnię i bibljotekę publiczną.

Początki bibljoteki publicznej sięgają r. 1923, kiedy to Ognisko wyłoniło Sekcję Oświaty Pozaszkolnej. Obecnie po latach dziesięciu bibljoteka liczy przeszło 1680 tomów, wartości przeszło 7.000 zł. Sekcja Oświaty Pozaszkolnej kupiła i uruchomiła kino wędrowne po powiecie oraz obecnie organizuje lotne bibljoteki.

W latach 1924-5 Ognisko organizuje kurs wakacyjny humanistyczny i prowadzi takowy bez żadnych subsydjów i przy współpracy wybitnych pedagogów.

W latach następnych organizacja silnie się rozrasta i wyłania się potrzeba przekształcenia Ogniska Augustów na Oddział Powiatowy oraz powołania kilku Ognisk w powiecie.

Powstają Ogniska w Raczkach, Lipsku, Bargłowie, Spoćkiniach i Gatnem.

W roku 1930 powstaje przy Oddziale Powiatowym w Augustowie Sekcja Samopomocy finansowej, która rozwija się pomyślnie a obecnie znajduje się w stanie reorganizacji w myśl zamierzeń w tej dziedzinie Zarządu Głównego.

W r. 1932 Oddział Powiatowy przystępuje do wydawania własnego czasopisma regjonalnego „Nasz Głos“, w którem propaguje ideały pracy społecznej, szerząc uznanie wśród ludności powiatu dla roli nauczyciela polskiego.

Jednocześnie wybitnie dopomaga w organizacji kursów wakacyjnych urządzanych na terenie jezior augustowskich (sportowych) przez Okręg Warszawski.

Pracą swą na terenie powiatu nauczycielstwo związkowe zyskało sobie wysokie uznanie, tak ze strony ludności jak i władz szkolnych i administracyjnych, które ustosunkowały się do naszej Organizacji niezwykle sympatycznie, ułatwiając pracę społeczną i darząc swem zaufaniem.

Skład Zarządu Oddziału Powiatowego stanowią: kol. kol. Warakomski Zygmunt — prezes, Jonkajtys Hieronim — wiceprezes, Obiedziński Aleksander — skarbnik, Chodzik Bronisław — sekretarz.

Grodno.

Oddział Powiatowy w Grodnie został zorganizowany 1. IV. 1924 r. Prezesem Oddziału Pow. został kol. Piotrowski Konstanty. Z powodu przeniesienia służbowego kol. prezesa działalność Oddziału Pow. zamarła na dłuższy okres czasu. W 1928 r. Oddział Powiatowy zorganizowano ponownie. Przewodnictwo objął kol. Fil. W roku 1930 prezesem Oddziału był kol. Bogucki P. Od października 1930 roku prezesem Oddziału został ponownie kol. Fil Maciej. Przerwy w ciągłości pracy Oddziału Powiatowego odbiły się niekorzystnie na karności organizacyjnej i spowodowały dość silne wahanie się ilości członków Związku. W dwuletnim okresie działalności Oddziału Pow. Zarząd starał się przedewszystkiem usprawnić stronę administracyjną, która miała poważne braki. Naskutek lustracji zostały rozwiązane Ogniska w Wiercieliszkach i Hornicy. Prócz tego członkowie Zarz. O. Pow. zlustrowali Ogniska w Indurze, Krynkach, Skidlu, Brzostowicy M-łej i Dubnie. W celu ujednostajnienia pracy na terenie powiatu odbyły się dwa Zjazdy Prezydjów Ognisk, na których omawiano sprawy administracyjne, jak: ewidencję człon., regularność wpłacania składek, prace oświatowe i samokształceniowe, tworzenie bibljotek przy Ogniskach, i inne. Na terenie powiatu istnieje 11 Ognisk Zw. skupiających w sobie 180 członków łącznie z nauczycielstwem szkół średnich w liczbie 16 os. na ogólną liczbę 351 etatów naucz. szk. pow. i 17 kontraktów. Do Stowarzyszenia Chrześcijańskiego należy 7 osób. Niezorganizowanych 180 naucz., nie licząc kontraktowych. Przy Oddziale Pow. istnieje Sekcja Szkolnictwa Śr. i Sekcja Ped. W okresie sprawozdawczym odbyło się 8 posiedzeń Zarządu, 1 Zgromadzenie Walne i 1 Zjazd Prezydjów Ognisk.

Kancelarja otrzymała 224 pisma, załatwiła 204. W toku załatwienia jest 20 spraw. Ogółem wysłano 569 pism. Sąd Honorowy rozpatrywał dwie sprawy, które zostały załatwione.

Wpływy kasowe w 1932 r. wynosiły 1314,78 zł., wydatki 925,37 zł. Saldo na dzień 31. XII. 1932 r. — 389 zł. 41 gr. Zorganizowana przy Oddziale Pow. kasa samopomocy obrotów kasowych w roku sprawozdawczym nie miała, gdyż była w stadjum organizowania się.

Suwałki.

Oddział Powiatowy Z. N. P. istnieje na terenie powiatu suwalskiego od r. 1930. Przedtem t. j. od r. 1920 funkcje Oddz. Pow. prowadziło Ognisko suwalskie. Za czasów prezesury kol. Edwarda Hofmana (1925—1927 r.) organizacja wykazywała największą żywotność. Lata następne aż do 1933 r. przejawiły osłabienie ruchu organizacyjnego. Rok 1933 rozpoczęto pod hasłem wzmocnionej pracy organizacyjnej. Liczba członków wzrosła do 150 członków na 235 etatów nauczycielskich. Ognisk w powiecie istnieje 8. Nauczycielstwo mimo przepracowania pracą szkolną bierze żywy udział w pracy społeczno-oświatowej. W Związku Strzeleckim pracuje 36 związkowców, w Straży Ogniowej 3, w Kołach Młodzieży Wiejskiej 6, w Kasach Stefczyka 6, w Związku Pracy Ob. Kobiet 8, w Kołach Gospodyń Wiejskich 4, na kursach wieczorowych dla dorosłych 8, w świetlicach oświaty pozaszkolnej 4, w Kołach Macierzy Szkolnej 1, w Uniwersytecie Powszechnym 4, w Spółdzielniach Spożywców 3, w Komitetach P. W. i W. F. 2. Na ogólną liczbę 150 członków pracuje w różnych organizacjach społeczno-ośw. 85 związkowców bezinteresownie, a nawet w niektórych wypadkach pokrywają pilne wydatki z własnych funduszów. Nauczycielstwo jest w posiadaniu dużej bibljoteki pedagogiczno-beletrystycznej sięgającej 2170 tomów. Przy bibljotece prowadzi się czytelnię dla swoich członków. Prenumeruje się pisma pedagogiczne i codzienne. Urządzenie czytelni i bibljoteki przedstawia wartość 15.000 zł. Nauczycielstwo powiatu suwalskiego ma zorganizowaną Kasę Samopomocy rozporządzającą kapitałem około 4.000 zł. Udziały związkowców sięgają 70 proc. Dobrze rozwija się Centrala Wspólnych Zakupów Spółdzielczych Sklepików Szkolnych oparta na udziałach i prowadzona wyłącznie przez Nauczycielstwo Związkowe.

Zarząd Oddz. Pow. wspólnie z inspektorem szkolnym p. Franciszkiem Przyrowskim przystąpił do wydawania miesięcznika p. t. „Wiadomości Urzędowe“ o nakładzie 270 egzemplarzy.

Życie towarzyskie członków Związku rozwinęło się w ostatnich czasach dzięki akcji Sekcji Wczasów Nauczycielskich przy Ognisku suwalskiem.

Z inicjatywy Zarządu Ogniska suwalskiego powstał Chór Nauczycielski, prowadzony przez członka Zarządu Ogniska suwalskiego kol. Liha Adolfa.

Obecny skład prezydjum Zarządu Oddz. Pow.:

1) Prezes kol. Reiche Józef, 2) zastępca kol. Deptuła Aleksander, 3) sekretarz kol. Brenneiserówna Eleonora, 4) skarbnik kol. Zarembianka Helena.

Wołkowysk.

Oddział Powiatowy Z. N. P. w Wołkowysku liczy 193 członków zrzeszonych w Ogniskach: Izabelin, Jałówka, Krzemienica, Łysków, Międzyrzecz, Mścibów, Porozów, Podorosk, Piaski, Roś, Świsłocz, Szydłowiec, Werejki, Wołkowysk, Tarnopol, Zebra.

Zarząd Oddziału Powiatowego stanowią kol. Szczepan Zasada— przewodniczący, Sebastjan Dyszczuk — sekretarz, kol. Trofim Matysik — skarbnik.

Zarząd Oddziału w roku sprawozdawczym miał 5 posiedzeń, na których omawiano sprawy związane z wydawaniem czasopisma „Praca“, budową szkół powszechnych, działalnością społeczno-oświatową i życiem organizacyjnem.

Zostały zlustrowane Ogniska: Izabelin, Łysków, Międzyrzecz, Mścibów, Świsłocz i Wołkowysk. Przy Zarządzie Oddziału istnieją 2 sekcje:

1) Społeczno-oświatowa — prowadzona przez. kol. Szczepana Zasadę.

2) Pedagogiczna prowadzona przez kol. Władysława Woźnickiego.

Bibljoteka Oddziału liczy 1200 tomów, o bibljotekach Ogniskowych brak danych.

Sprawozdania kasowego za rok 1932 nie nadesłano. Materjalna Samopomoc koleżeńska istnieje na terenie 5 Ognisk.

Rubikon.

Nie każdy Cezar mógłby być nauczycielem, ale każdy nauczyciel jest Cezarem i w piątym, krytycznym roku pracy nadchodzi nad swój Rubikon, który czasem przekracza z tak klasycznym rozmachem, że... proszą go o zainscenizowanie tego wyczynu po raz drugi, (smętnie!) ku zbudowaniu potomnych i uciesze przytomnych.

Przyszedł i na mnie ten czas kiedy: „Alea jacta sunt" rzekłam mocno, odchodząc zdecydowanie tragicznym krokiem od skrzynki pocztowej, do której przed chwilą z cichym a rzewnym pojękiem wrzuciłam nie „alea", tylko taki zwyczajny w wyglądzie, a nadzwyczajny w wynikach list.

Po pewnym czasie, jako odzew „z tamtej strony" przyszła do mnie skromna pisulka, w której górne sfery zawiadamiały mnie, że tego a tego dnia mam się wstrzymać z lekcjami do tej i tej godziny, która będzie decydującą godziną w mojem życiu. Dalszego ciągu nie odczytałam. Nogi się miękko ugięły, pociemniało w oczach i wystąpiły inne objawy lekkiego pomieszania. Szczęście i rozpacz czasami tak jednakowo wyglądają!

Odtąd dni zaczęły topnieć z przerażającą szybkością. Rozpacz łapała za włosy i surowym palcem prawdy pokazywała nieubłagalnie mijające na kalendarzu daty dni. A tu tyle tego! — i to powtórzyć, i tamto ugruntować, i o tem nie zapomnieć i co do tamtego przekonać się i wogóle, wogóle. Najnowsze metody (pisane dla magnatów czasu i przestrzeni) zalecają pogłębianie wiedzy osobistej w dzień. Ajakże! pogłębia się ją wtedy, gdy za ścianą łaskawy sen zamuruje wreszcie buzie rozwrzeszczanych dzieciaków, gdy gospodarz uzna, że starczy na dziś tych tytułów i dźwięcznych błogosławieństw, któremi obdarzał swą magnifikę — i zachrapie melodyjnie. Wtedy skulone przerażeniem ciało pedagogiczne grzęźnie po uszy w „Szkole twórczej" lub „Problemie wychowania" i wyławia z tego wszystkiego ziarenka, dające się zasiać na rodzinnym zagonie.

A dni, raczej noce, mijają. Aż nadchodzi ten dzień, w którym zalecano wziąć na wstrzymanie od rozpędu pedagogicznego. O, chwile oczekiwania tęskne i żałosne! Zabawiam dzieci rozmową towarzyską. Przygotowuję serca i umysły na przyjęcie gości. Usiłuję związać roztrzęsione nerwy w jeden węzełek. Nadchodzi tragiczna godzina! niema... naprawdę niema! — może to nie dziś jeszcze, może się coś stało i nie przyjadą?!. Wtem... słychać turkot — wozy jadą drogą, a ktoś znajomy na przedzie, skoczyły dziatki i krzyczą jak mogą: „pa-

nienka niszpektar jedzie!" Robi się „ruch w interesie", dzieci gorączkowo zajmują miejsca i robią urzędowe miny, „panienka" gorączkowo podchwytuje ostatki przytomności i rozpaczliwym rzutem skołowaciałej pamięci przypomina szereg zwrotów i chwytów pedagogicznych przygotowanych na dzień dzisiejszy.

„Prosza pani, a pani mówiła, że trzy, a to cztery" — idzie szept. Rzeczywiście, z sań wydobywają się wyraźnie cztery osoby. — To, żeby mnie gruntowniej dobić — przebiega przerażona myśl! „Prosza pani — a ten pan i ten — to kto?" — idzie szeptem dalsze pytanie. — To Wielkie Nieznane dla was i dla mnie — odpowiadam. Przed kollokwium dowiaduję się od współcierpiętniczki, że jedno Wielkie Nieznane, to Przewodniczący Komisji, a drugie, to sam Pan Wizytator! Wtedy kolana uginają się o piętro niżej, ale tymczasem nieświadoma prawdy ruszam odważnie, by słowiańskim zwyczajem przywitać gości na progu własnej chaty. Ziemia dziwnie pęcznieje i mięknie pod nogami, które się jakoś chwieją rozpacznie, a dusza siadła na ramieniu i zagląda w rozum, a widząc przerażającą pustynię załamuje ręce!... Idą! Przodem dwie znajome twarze, za niemi dwie nieznane jak przyszłość, która za godzinę stanie się teraźniejszością. Uśmiechają się, Odpłacam i ja tak czarownem rozjaśnieniem twarzy, któregoby się nie powstydził nieboszczyk, uśmiechający się z wyżyn rezygnacji do sufitu.

Lekcja. Resztki przytomności kontrolują słowa wypowiadane zlekka „febraidalnym" głosem, a podświadomość, złożywszy ręce, wysyła w górę, ku niebu rozpaczliwe: S. O .S.!!

Pierwszy akt dramatu przeżyty. Następuje drugi: badanie naczyń połączonych, czyli sąd o mądrości nauczyciela na podstawie mądrości uczniów. Potem znów przerwa. Wreszcie bezpośrednie zetknięcie się z bombą wiadomości „dobrego i złego" nauczyciela; badanie chirurgiczne czterech wymiarów: głębokości pojęć i wysokości rozpędu, długości wyobrażeń i szerokości wrażeń. Skromniutko przylepiam się do krzesełka, łapię przytomność i rozwagę mocno za ręce i przytrzymuję je kurczowo, bo starają się nagwałt dać drapaka do stratosfery. Staram się względnie logicznie odpowiedzieć na czwórgłos pytań: „Co pani sądzi"? „Jak pani uważa"? „Czem pani umotywuje"? „Jak pani wyjaśni"? — Święty Sebastjanie, patronie żywcem rżniętych, myślisz Ty o mnie w tej chwili?! Sądzę, uważam, wyjaśniam i motywuję mniej-więcej godzinkę. Potem wychodzę i czekam za drzwiami. To czekanie trzeba przeżyć, żeby móc jego tragizm zrozumieć. Godziny niby wieki dzielące świat przeżyć od nowej ery-

mijają. Aniele Stróżu, trzymaj mnie — bo jęknę na głos! Wchodzę wreszcie, by posłyszeć pieśń zwycięstwa zawartą w zwykłych słowach: „Komisja Egzaminacyjna uznała...“ i t. d. „Winszuję“. — „Dziękuję“. Napięte nerwy odprężają się jednym rzutem. Dusza, serce i inne luksusowe dodatki do ciała powracają na normalne miejsca. — Ej, chyba beknę z rozradowania w tej chwili. Ulżę sobie, a potem — spać! spać! — odespać wszystkie bezsenne przerażeniem noce, wszystkie roztrzęsione strachem świty, wszystkie wypełnione rozpaczą wieczory!

...Nazajutrz — jak zwykle: „pobudka“ o szóstej i radosne zdziwienie: — czyżby to naprawdę „to“ już umiejscowiło się w czasie przeszłym. Stwierdzenie niezbicie tego faktu wywołuje powrotną chęć do życia, wywołuje rozpędzony okrzyk: „Hajże na zdobycie nowych, jeszcze zamkniętych bram wiedzy!“ To, co przeszło, wydaje się teraz tak dziwnie łatwe, tak miłe, że gotowabym była powtórzyć całą ceremonję po raz... trzeci, ale lepiej — nie.

Ławrukiańcówna Marja.

Wywczasy letnie dla nauczycielstwa nad jeziorem „Serwy“ obok Augustowa.

Zarząd Oddziału Grodzkiego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie w celu przyjemnego spędzenia wakacji organizuje od 1-go lipca b. r. do 31-go lipca b. r. kolonję wypoczynkową w schronisku wycieczkowem nad malowniczem jeziorem Serwy obok Augustowa. Schronisko położone w puszczy Augustowskiej. Przy schronisku jest plaża, boisko do gier sportowych, kajaki i łodzie. W lecie bardzo dużo grzybów i jagód. Program dnia urozmaicony będzie przez instruktorów wychowania fizycznego nauką pływania i wioślarstwa. Z gier wprowadzone będą: siatkówka, koszykówka i inne. Wieczorem radjo, gry towarzyskie i tańce. Celem zapoznania się z piękną okolicą zorganizowane będą wycieczki. Za wypoczynek i miłe urozmaicenie pobytu w Serwach gwarantujemy.

Wpisowe 25 zł. i po 3 zł. dziennie na utrzymanie. Posiłki 4-ry razy dziennie. Liczba miejsc ograniczona do 40 osób. Zgłoszenia należy nadsyłać wraz z wpisowem 25 zł. pod adresem: *Zarząd Oddziału Grodzkiego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie, ul. 3-go Maja 13 m. 7, do dnia 10-go czerwca 1933 r.* O przyjęciu będą wysyłane powiadomienia. Pieniądze za utrzymanie należy wpłacać kierownikowi gospodarczemu za cały czas pobytu w schronisku zgóry w pierwszym

dniu przyjęć. Dojazd do stacji kolejowej Augustów, województwo Białostockie. Od stacji kolejowej do schroniska dojazd zapewniony przez Zarząd Oddziału Grodzkiego Z. N. P.

Komunikaty.

Okręgowa Sekcja Wczasów Z. N. P. organizuje w m-cu lipcu b. r. (2. VII. — 30. VII.), kolonję wypoczynkową w Trokach dla członków Z. N. P.

Kolonja wypoczynkowa będzie miała charakter sportowo-świetlicowy. Program kolonji przewiduje pływanie, wioślarstwo, gry i zabawy, świetlicę, referaty, tańce, ogniska na wyspie, wycieczki i t. d.

W połowie lipca odbędą się w Trokach regaty. Troki położone są na wyspie. Komunikacja z Wilnem dogodna (autobusy co godzinę, 30 km. od Wilna).

Koszty kolonji wynoszą 4 zł. dziennie (noclegi, wyżywienie). Przy zgłaszaniu należy wpłacić 20 zł. na P. K. O. Nr. 81300 z nadpisem „kolonja wypoczynkowa". Resztę należności można wpłacić 1. V., 1 VI. i w pierwszym dniu w Trokach.

Zgłoszenia przyjmuje Okręgowa Sekcja Wczasów Z. N. P. Wilno, ul. 3-go Maja 13—7 do dnia 20 maja b. r.

Przywieźć bieliznę pościelową, kostjum kąpielowy i t. d. Pożądane, są aparaty fotograficzne.

Szczegółowy program zostanie podany w „Głosie Nauczycielskim".

W dniach 21, 22, 23 i 24 czerwca b. r. odbędzie się wycieczka kajakami (spław). Trasa od stacji kolejowej Ignalino — jeziorami: Galenkowicze, Gawis, Łusza, Szakarwa, Żejmiana, rzeką Żejmianą. Wilją do Wilna.

Wycieczka zwiedzi: pogranicze polsko-litewskie, m-ka Kołtyniany, Nowo-Święciany, Podbrodzie, Niemenczyn oraz uzdrowisko Nowicze. Koszty wycieczki (bilet kolejowy Wilno — Ignalino, przeniesienie kajaka, noclegi, wyżywienie) wynoszą 16 zł. Za wypożyczenie kajaka dodatkowa dopłata wyniesie 2 zł. od osoby.

Zgłoszenia przyjmuje Okręgowa Sekcja Wczasów Z. N. P. w Wilnie, ul. 3-go Maja 13—7 do dnia 3-go czerwca b. r.

Przy zgłoszeniu należy wpłacić 8 zł. na P. K. O. Nr. 81300 z nadpisem „Spław kajakowy".

W dniach 26, 27, 28, 29 i 30 VI. odbędzie się wycieczka po Wilnie i najbliższej okolicy (Troki, Werki i Zielone jeziora).

Koszty wycieczki wynoszą 25 zł. (noclegi, wyżywienie, autobusy, statek).

Zgłoszenia przyjmuje Okręgową Sekcja Wczasów Z. N. P. w Wilnie do dnia 3-go czerwca b. r. Przy zgłoszeniu należy wpłacić 10 zł. na P. K. O. Nr. 81300 w nadpisem „wycieczka po Wilnie".

KSIĄŻKI NADESŁANE.

J. W. Wisłocki: Uproszczono 4 działania arytmetyczne oraz ich sprawdzanie. Str. 16. Warszawa 1932. Nakład autora.

Na pierwszej stronie czytamy motto: „Kto wyrzeka się przyswojenia sobie uproszczonej metody czterech działań arytmetycznych, ten skazuje się na stały, zbędny wysiłek myślowy i stratę czasu przez całe życie"

Ponieważ każdemu nauczycielowi powinno zależeć na ekonomji czasu i wysiłku myślowego, przeto powinien każdy skwapliwie skorzystać i zapoznać się z metodami p. Wisłockiego. Okaże się, że uproszczenia dodawania i odejmowania są dość popularne i często spotykane w podręcznikach. Natomiast bardzo dowcipnie przedstawiają się metody sprawdzania mnożenia i dzielenia oraz niektóre uproszczenia przy samem wykonywaniu działań. Każdemu nauczycielowi rachunków, któremu z urzędu wypada sprawdzać nieraz „astronomiczne" mnożenia i dzielenia, wspomniana metoda okazać może wielkie usługi. Mojem zdaniem niektóre zagadnienia nadają się do opracowania w oddziałach VI i VII naszych szkół powsz. Wadą książeczki jest, że nie jest wskazana ani cena, ani gdzie można ją nabywać.

Mgr. Eljasz Kac.

Redaguje Komitet.
Redaktor odpowiedzialny: **Dąbkowski Stanisław.**
Pismo wychodzi 15-go każdego miesiąca prócz feryj wakacyjnych.

Cena numeru 60 gr. — dla członków Związku N. P. 50 gr..
Prenumerata roczna 6 zł. — dla związkowców 5 zł.

Ceny ogłoszeń: 1 str. — 100 zł., 1/2 str. — 60 zł., 1/4 st. — 50 zł., 1/8 str. — 30 zł.
Drobne ogłoszenia po 20 gr. za wyraz.

Zakłady Graficzne „ZNICZ" — Wilno, Biskupia 4.